

Rapport

FORVENTNINGSUNDERSØKELSE FOR NORGES BANK 3. KVARTAL 2020

Undersøkelse blant økonomieksperter, parter i arbeidslivet,
næringslivsledere og husholdninger

19. august 2020

Forord

På oppdrag for Norges Bank utfører Ipsos kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademia, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene.

Det er gjennomført undersøkelser blant fire målgrupper. Nettundersøkelser ble gjennomført blant (1) økonomer innenfor finansnæringen og akademia, (2) representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner og (3) ledere i næringslivet. Det ble gjennomført telefonintervju med (4) et tilfeldig utvalg av privatpersoner fra norske husholdninger.

Forventningsundersøkelsen gjennomføres kvartalsvis og ble første gang utført i februar 2002. Ipsos har gjennomført undersøkelsen fra og med 3. kvartal 2020. Rapporten er skrevet av Daniel Hernes, Linn Sørensen Holst og Lene Rathe. Undersøkelsen er tidligere gjennomført av Epinion, Opinion og TNS Gallup.

Ansvarlige prosjektledere i Ipsos er:

Linn Sørensen Holst
Head of Public Affairs
Tlf. 975 94 285
e-post: Linn.Holst@ipsos.com

Lene Rathe
Senior Research Manager
Tlf. 984 13 785
e-post: Lene.Rathe@ipsos.com

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Innholdsfortegnelse	3
Sammendrag.....	4
Kort, overordnet sammendrag	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomiekspertene	4
Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet	5
Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne	5
Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene	6
Om undersøkelsen	7
Spørreskjema.....	8
Tabeller og grafer	10
Resultater – Økonomiekspertene	11
Resultater – Partene i arbeidslivet	20
Resultater – Næringslivslederne.....	27
Resultater – Husholdningene	39
Tekniske kommentarer – Økonomene og partene i arbeidslivet	50
Tekniske kommentarer – Næringslivslederne.....	51
Tekniske kommentarer – Husholdningene.....	52

Sammendrag

Kort, overordnet sammendrag

Prisvekst

Økonomene forventer en prisstigning på varer og tjenester på 2,2 prosent om 12 måneder, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Partene i arbeidslivet forventer en prisstigning på 2,1 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne venter en prisstigning på varer og tjenester om 12 måneder på 2,6 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng. Husholdningene forventer en prisstigning på 2,1 prosent, ned 0,4 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal.

Årslønnsvekst

Økonomieksperternes forventninger til gjennomsnittlig årslønnsvekst i inneværende år er 2,0 prosent, en økning på 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. Partene i arbeidslivet forventer en årslønnsvekst på 1,9 prosent for inneværende år, ned 0,1 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal. Næringslivslederne forventer en årslønnsvekst på 1,9 prosent for inneværende år, opp 0,3 prosentpoeng. Husholdningene forventer en lønns- og pensjonsutvikling på 1,4 prosent de neste 12 månedene, uendret fra forrige kvartal.

Lønnsomhet

25 prosent av næringslivslederne forventer en bedret lønnsomhet de neste 12 månedene, en økning på 7,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Næringslivslederne som venter uendret lønnsomhet de neste 12 månedene tilsvarer 36,1 prosent, opp 11,2 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal. 35,1 prosent forventer at lønnsomheten vil bli svekket, ned 16,5 prosentpoeng.

Kort sammendrag av enkeltresultater for økonomieksperterne

Prisvekst

Økonomieksperterne forventer en prisstigning på 2,2 prosent på varer og tjenester om 12 måneder. Dette tilsvarer en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet årlig prisstigning om 2 år er 2,1 prosent, tilsvarende verdi som forrige kvartal. Økonomenes forventninger til årlig prisstigning om 5 år er 2,1 prosentpoeng, uendret fra forrige kvartal.

Årslønnsvekst

Økonomieksperternes forventninger til gjennomsnittlig årslønnsvekst i inneværende år er 2,0 prosent, en økning på 0,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. De forventer en gjennomsnittlig årslønnsvekst på 2,2 prosent for neste år, opp 0,4 prosentpoeng. Gjennomsnittlig årslønnsvekst om 5 år forventes å være 2,6 prosent, ned 0,2 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal.

Kronekurs

Av økonomene er det 43,5 prosent som forventer at den effektive kronekursen vil være styrket om 12 måneder, ned 8,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. 39,1 prosent forventer at kronekursen vil være uendret, en økning på 12,2 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal. 15,2 prosent forventer at kronekursen er svekket om 12 måneder, ned 6 prosentpoeng. I snitt forventer økonomene en stigning i kronekursen på 1,2 prosent om 12 måneder, opp 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for partene i arbeidslivet

Prisvekst

Totalt for partene i arbeidslivet er det forventet en prisstigning på varer og tjenester på 2,1 prosent om 12 måneder, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en prisstigning på 2,1 prosent, en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Arbeidstakerorganisasjonene forventer en prisstigning på 2,2 prosent, tilsvarende verdi som ved forrige kvartal.

Videre forventer partene totalt en årlig prisstigning på 2,3 prosent om 2 år, en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en prisstigning på 2,3 prosent, uendret fra forrige kvartal. Arbeidstakerorganisasjonene forventer en årlig prisstigning på 2,4 prosent om 2 år, ned 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Totalt for partene i arbeidslivet er årlig prisstigning om 5 år forventet å være 2,5 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en prisstigning på 2,5 prosent, opp 0,1 prosentpoeng. Arbeidstakerorganisasjonene forventer også en årlig prisstigning på 2,5 prosent, uendret fra forrige kvartal.

Årslønnsvekst

Partene i arbeidslivet forventer en gjennomsnittlig årslønnsvekst i inneværende år på 1,9 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer 1,9 prosent, som er en økning fra forrige kvartal på 0,1 prosentpoeng. Arbeidstakerorganisasjonene forventer en årslønnsvekst på 2,0 prosent, ned 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Partenes forventning til årslønnsvekst for neste år tilsvarer 2,5 prosent, opp 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer vekst på 2,5 prosent, en økning på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidstakerorganisasjonene forventer vekst på 2,6 prosent for neste år, uendret fra forrige kvartal.

Totalt for partene i arbeidslivet forventes en gjennomsnittlig årslønnsvekst på 3 prosent om 5 år, ned 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal. Arbeidsgiverorganisasjonene forventer en vekst på 2,9 prosent, en nedgang på 0,3 prosentpoeng. Arbeidstakerorganisasjonene forventer en vekst på 3,2 prosentpoeng, uendret fra forrige kvartal.

Kort sammendrag av enkeltresultater for næringslivslederne

Prisvekst

Næringslivslederne estimerer en prisstigning på varer og tjenester på 2,6 prosent de siste 12 månedene. Næringslivslederne forventer en prisstigning på varer og tjenester på 2,6 prosent om 12 måneder, en økning på 0,1 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet årlig prisstigning om 2 år er 3,3 prosent, opp 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Innkjøps- og utsalgspriser

Av næringslivslederne er det 32,1 prosent som forventer at egen bedrifts innkjøpspriser vil øke mer de neste 12 månedene sammenlignet med de siste 12 månedene. Dette tilsvarer en nedgang på 24,5 prosentpoeng fra forrige kvartal. 50,7 prosent forventer at innkjøpsprisene øker omtrent like mye, opp 26,6 prosentpoeng. Andelen som forventer at prisene vil øke mindre er 16,2 prosent, en nedgang på 1,8 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Blant næringslivslederne er det 20,3 prosent som forventer at egen bedrifts utsalgspriser vil øke mer de neste 12 månedene sammenlignet med de siste 12 månedene. Dette tilsvarer en nedgang på 7,5 prosentpoeng. 52,6 prosent forventer at utsalgsprisene vil øke omtrent like mye, opp 17,8 prosentpoeng. Videre forventer 24,2 prosent at prisene vil øke mindre, en nedgang på 8,2 prosentpoeng.

Årslønnsvekst

Næringslivslederne venter en årslønnsvekst i egen bedrift på 1,9 prosent for inneværende år, opp 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Deres forventninger til årslønnsveksten i egen bedrift neste år er fortsatt 2,4 prosent, stabilt fra forrige kvartal.

Lønnsomhet

24,4 prosent av næringslivslederne mener lønnsomheten til egen bedrift har blitt bedre de siste 12 månedene, en økning på 0,1 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal. 27,3 prosent oppgir at lønnsomheten til egen bedrift er uendret, ned 0,9 prosentpoeng fra forrige kvartal. 45,2 prosent mener lønnsomheten har blitt svekket de siste 12 månedene, en økning på 2,1 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Blant næringslivslederne er det 25 prosent som forventer at lønnsomheten vil bedre seg de neste 12 månedene, opp 7,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. 36,1 prosent forventer at lønnsomheten vil holde seg uendret de neste 12 månedene, opp 11,2 prosentpoeng. 35,1 prosent forventer at lønnsomheten vil bli svekket, ned 16,5 prosentpoeng sammenlignet med forrige kvartal.

Sysselsetting

24,9 prosent av næringslivslederne oppgir at egen bedrift i dag har flere ansatte sammenlignet med 12 måneder tidligere. Dette er en nedgang på 2,6 prosentpoeng fra forrige kvartal. 47,2 prosent har like mange ansatte som for 12 måneder siden, en økning på 0,8 prosentpoeng. 26,6 prosent av næringslivslederne har i dag færre ansatte i sin bedrift enn for 12 måneder siden, opp 1,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

27,7 prosent av næringslivslederne forventer å ha flere ansatte om 12 måneder. Dette tilsvarer en økning på 10,6 prosentpoeng fra forrige kvartal. 46,9 prosent forventer å ha like mange ansatte, ned 0,1 prosentpoeng. 24,2 prosent forventer å ha færre ansatte om 12 måneder, en nedgang på 10,4 prosentpoeng.

Kort sammendrag av enkeltresultater for husholdningene

Prisvekst

Andelen av husholdninger som tror prisene på varer og tjenester har steget de siste 12 månedene er 69,7 prosent, en økning på 8 prosentpoeng fra forrige kvartal. 21,9 prosent tror prisene er omtrent uforandret de siste 12 månedene, ned 5 prosentpoeng fra forrige kvartal. 3,2 prosent tror prisene har blitt lavere og tilsvarer en nedgang på 5,7 prosentpoeng. I snitt tror husholdningene at prisene har økt med 2,6 prosent, opp 0,6 prosentpoeng fra forrige kvartal.

69,7 prosent av husholdningene tror prisene på varer og tjenester vil øke i løpet av de neste 12 månedene. Det er en økning på 1,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Videre er det 22,5 prosent som tror prisene vil forbli uendret, opp 1,1 prosentpoeng. 4,6 prosent tror prisene vil bli lavere de neste 12 månedene, ned 3,6 prosentpoeng fra forrige kvartal. Blant husholdningene som tror prisene vil øke er det 31,9 prosent som tror prisene vil stige raskere enn i dag, ned 24 prosentpoeng fra forrige kvartal. 50,1 prosent tror de vil stige i samme takt, en økning på 22,9 prosentpoeng. 13,6 prosent tror prisene vil stigere saktere, en nedgang på 0,7 prosentpoeng.

I snitt tror husholdningene at prisene vil stige med 2,1 prosent de neste 12 månedene. Det tilsvarer en nedgang på 0,4 prosentpoeng fra forrige kvartal. Over de neste 2-3 årene tror husholdningene at prisene vil stige med 3,7 prosent per år, en økning på 0,2 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Lønns- og pensjonsutvikling

Husholdningene opplever at deres lønn eller pensjon i snitt har økt med 1,3 prosent i løpet av de siste 12 månedene. Det er en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra forrige kvartal. Forventet endring i lønn eller pensjon er i snitt en økning på 1,4 prosent de neste 12 månedene. Det er tilsvarende gjennomsnittsverdi som i forrige kvartal.

Renteutvikling

Blant husholdningene er det 26,4 prosent som forventer at nivået på innskudds- og lånerenter vil øke de neste 12 måneder, opp 9 prosentpoeng fra forrige kvartal. 61,8 prosent tror nivået vil forbli uendret og tilsvarer en økning på 22 prosentpoeng. 7,3 prosent tror nivået vil falle, ned 28,5 prosentpoeng fra forrige kvartal.

Om undersøkelsen

På oppdrag for Norges Bank utfører Ipsos kvartalsvise forventningsundersøkelser i Norge om inflasjons-, lønns-, valutakurs- og renteutviklingen blant økonomer i finansnæringen og akademika, partene i arbeidslivet, næringslivsledere og husholdninger. Bakgrunnen for undersøkelsen er at Norges Bank retter pengepolitikken inn mot et mål om lav og stabil inflasjon. Forventninger til den fremtidige prisutviklingen kan i seg selv spille en rolle for den faktiske prisutviklingen. En regelmessig spørreundersøkelse kan bidra til større innsikt i disse spørsmålene. Denne rapporten med hovedfunnene fra forventningsundersøkelsen blir i sin helhet lagt ut på Ipsos' nettsider (<https://www.ipsos.com/nb-no>). Fra 2009 er undersøkelsen blant næringslivslederne utvidet slik at bedrifter med 20 ansatte eller flere er i målgruppen (mot tidligere 50 ansatte eller flere). I tillegg intervjues nå ca. 500 bedriftsledere mot tidligere 300.

Undersøkelsen ble gjennomført i tidsrommet 23. juli til 12. august 2020.

Spørreskjema

Til økonomieksperter og partene i arbeidslivet:

- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?
- Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?
- Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, uendret eller svekket?
- Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg?

Til næringslivslederne:

- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester har vært siste 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
- Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 månedene som i den siste 12-månedersperioden?
- Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 månedene som i den siste 12-månedersperioden?
- Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i inneværende år?
- Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli neste år?
- Har lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), blitt bedre, vært uendret eller blitt svekket de siste 12 månedene?
- Tror du lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), vil bli bedre, holde seg uendret eller vil bli svekket de neste 12 månedene?
- Sammenlignet med 12 måneder tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, like mange ansatte eller færre ansatte?
- Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, like mange eller færre ansatte?

Til husholdningene:

- Sammenliknet med for 12 måneder siden, tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere nå?
- Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?
- Tror du at prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen (KPI), i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
- Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag?
- Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?
- Hvor mye tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen (KPI), vil stige per år om 2-3 år, målt i prosent?
- Rangert fra 1 til 3, der 1 er høyest, hvilken tre priser la du mest vekt på i svarene du nettopp ga om forventninger til prisendringer fremover?

- Sammenliknet med for 12 måneder siden, hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon har endret seg?
- Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?
- Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, forbli uendret eller falle de neste 12 månedene?

Tabeller og grafer

Økonomiekspertene

1. Forventet prisstigning om 12 måneder
2. Forventet prisstigning om 2 år
3. Forventet prisstigning om 5 år
4. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
5. Forventet årslønnsvekst for neste år
6. Forventet årslønnsvekst om 5 år
7. Forventet utvikling i kronekursen om 12 måneder
8. Gjennomsnittlig forventet endring i kronekursindeksen om 12 måneder

Partene i arbeidslivet

9. Forventet prisstigning om 12 måneder
10. Forventet prisstigning om 2 år
11. Forventet prisstigning om 5 år
12. Forventet årslønnsvekst for inneværende år
13. Forventet årslønnsvekst for neste år
14. Forventet årslønnsvekst om 5 år

Næringslivslederne

15. Oppfatning av generell prisstigning siste 12 måneder
16. Forventet generell prisstigning om 12 måneder
17. Forventet generell prisstigning om 2 år
18. Forventet økning i bedriftens innkjøpspriser neste 12 måneder
19. Forventet økning i bedriftens utsalgspriser neste 12 måneder
20. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift i inneværende år
21. Forventet vekst i lønnskostnader i egen bedrift neste år
22. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift siste 12 måneder
23. Lønnsomhetsutvikling i egen bedrift neste 12 måneder
24. Antall ansatte i dag sammenlignet med for 12 måneder siden
25. Antall ansatte om 12 måneder

Husholdningene

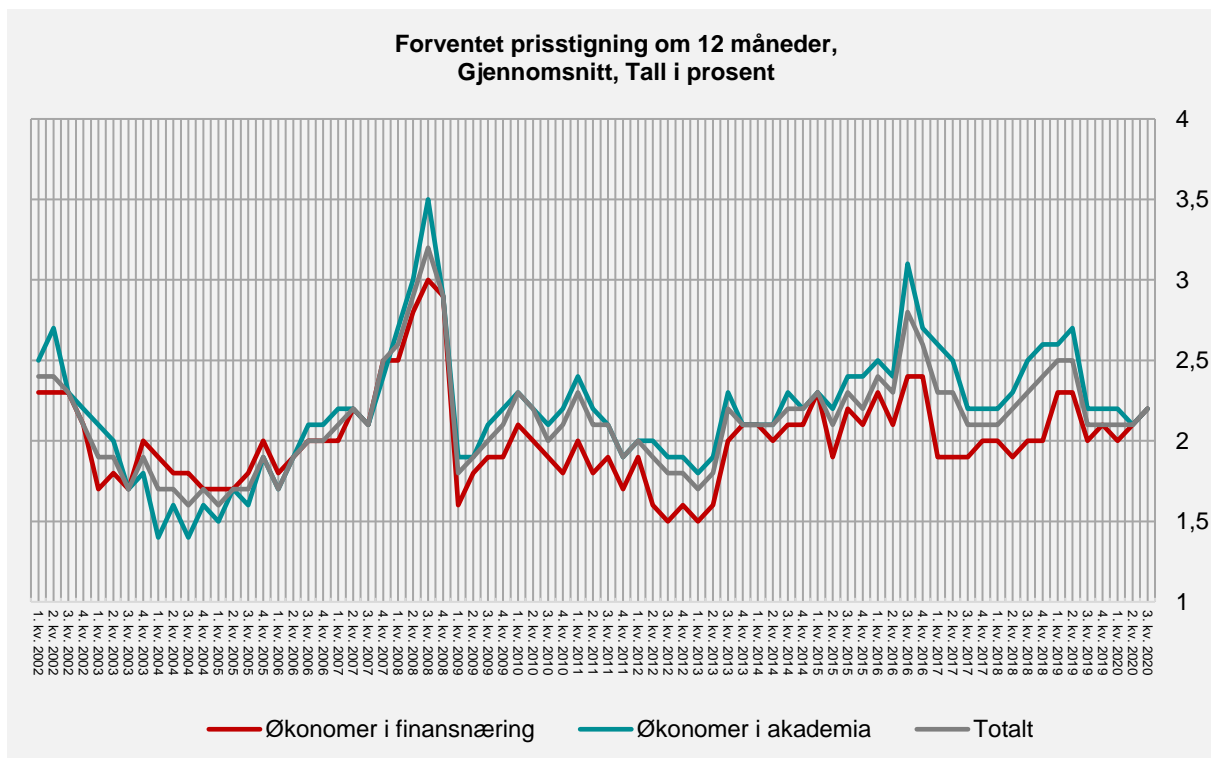
26. Oppfatning av prisendring siste 12 måneder
27. Oppfatning av prisendring siste 12 måneder i prosent
28. Forventet prisendring neste 12 måneder
29. Forventet prisendring neste 12 måneder i prosent
30. Forventet stigningsrate neste 12 måneder
31. Forventet stigningsrate neste 12 måneder - Detaljert
32. Forventet årlig prisvekst om 2-3 år
33. Lønns- og pensjonsutvikling siste 12 måneder
34. Forventet lønns- og pensjonsutvikling neste 12 måneder
35. Forventet renteutvikling neste 12 måneder

RESULTATER

ØKONOMIEKSPERTENE

Spørsmål 1: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

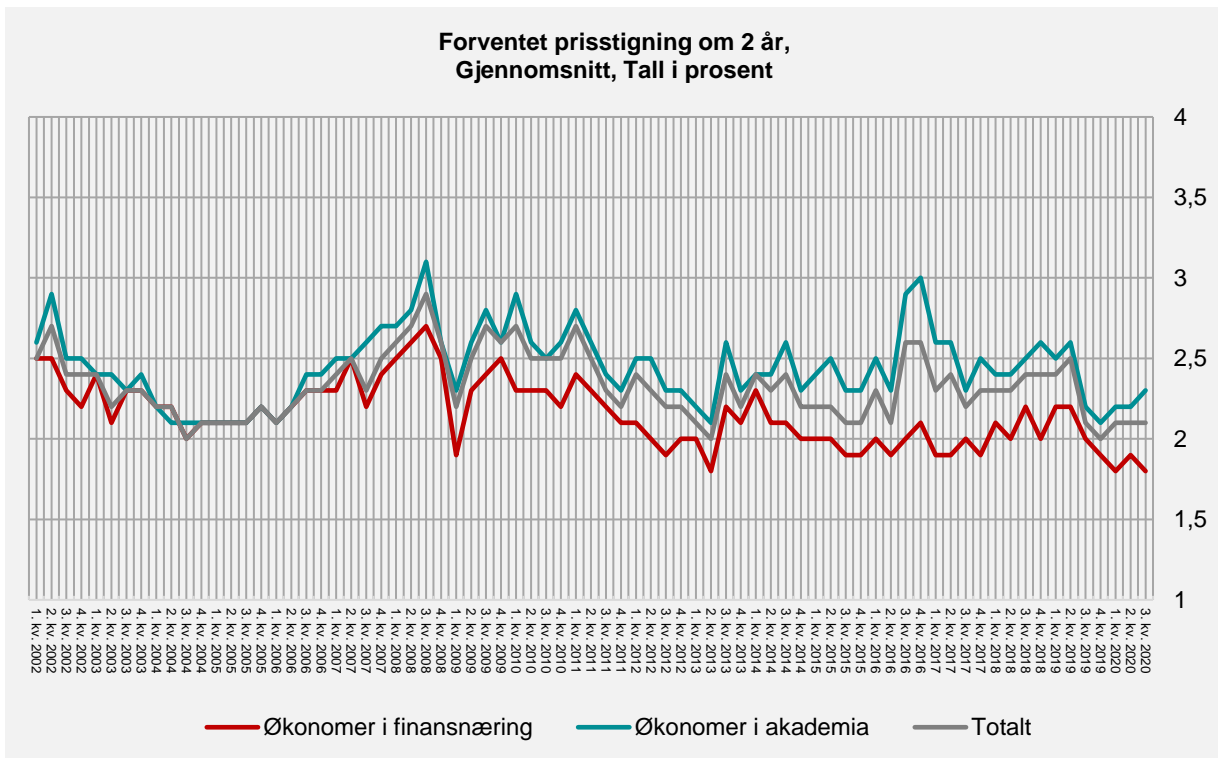
		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,2	+0,1
	Median	2,5	2,0	
	Laveste verdi	0,0	1,0	
	Høyeste verdi	3,3	4,0	
	Utvalg	20	17	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,2	+0,1
	Median	2,3	2,0	
	Laveste verdi	-1,0	1,2	
	Høyeste verdi	4,5	3,0	
	Utvalg	29	27*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,2	+0,1
	Median	2,3	2,0	
	Laveste verdi	-1,0	1,0	
	Høyeste verdi	4,5	4,0	
	Utvalg	49	44**	

*n=29. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=2, ekstremverdier n=0.

**n=46. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=2, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 2: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

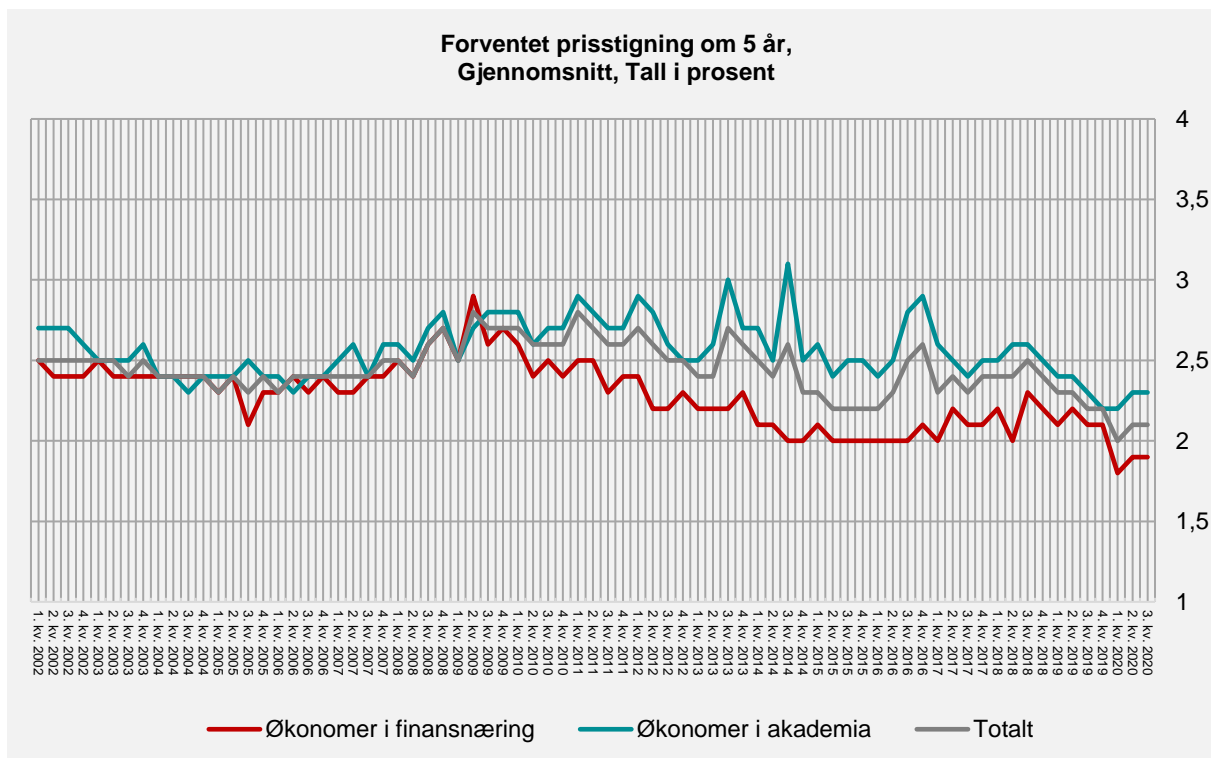
		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	1,9	1,8	-0,1
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	0,0	1,0	
	Høyeste verdi	3,5	2,5	
	Utvalg	20	17	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,3	+0,1
	Median	2,2	2,4	
	Laveste verdi	0,0	1,5	
	Høyeste verdi	4,0	3,4	
	Utvalg	29	25*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,1	--
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	0,0	1,0	
	Høyeste verdi	4,0	3,4	
	Utvalg	49	42*	

*n=29. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=4, ekstremverdier n=0.

**n=46. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=4, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 3: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

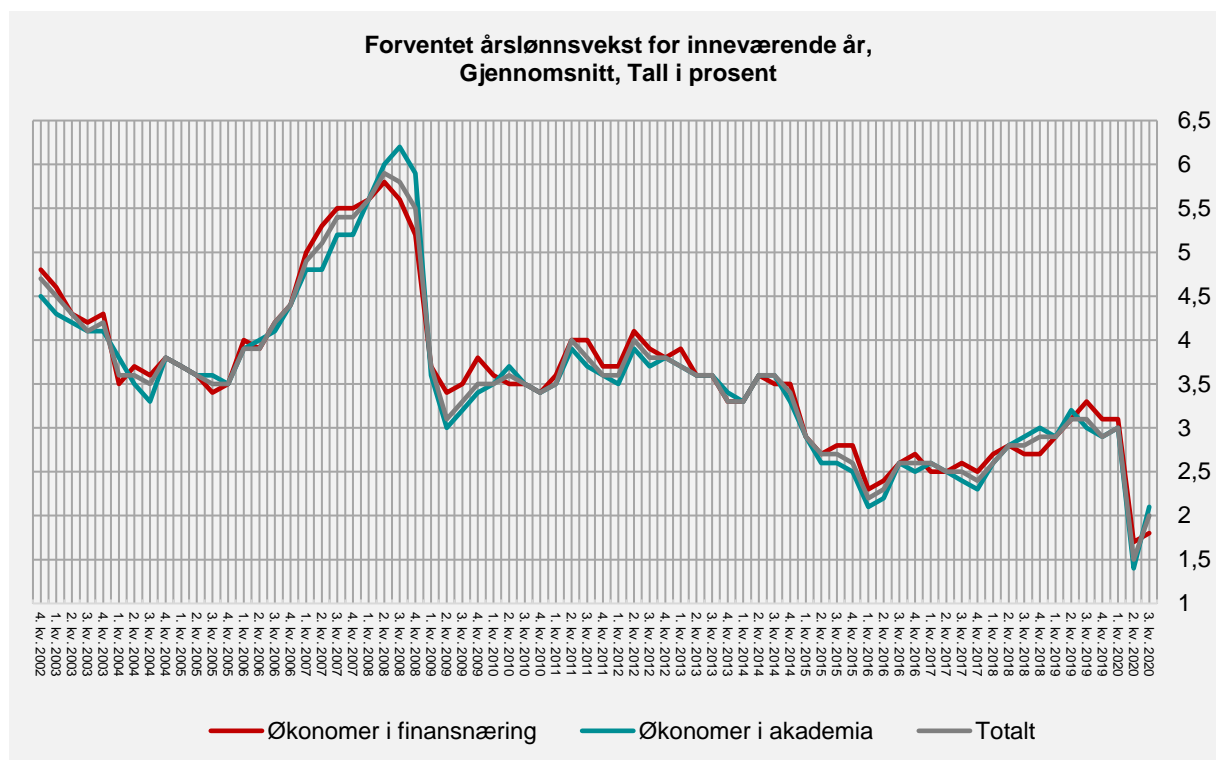
		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	1,9	1,9	--
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	0,0	1,0	
	Høyeste verdi	2,5	2,6	
	Utvalg	20	17	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,3	--
	Median	2,4	2,0	
	Laveste verdi	0,5	1,9	
	Høyeste verdi	3,2	3,4	
	Utvalg	26	24*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,1	--
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	0,0	1,0	
	Høyeste verdi	3,2	3,4	
	Utvalg	46	41**	

*n=29. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=5, ekstremverdier n=0.

**n=46. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=5, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 4: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?

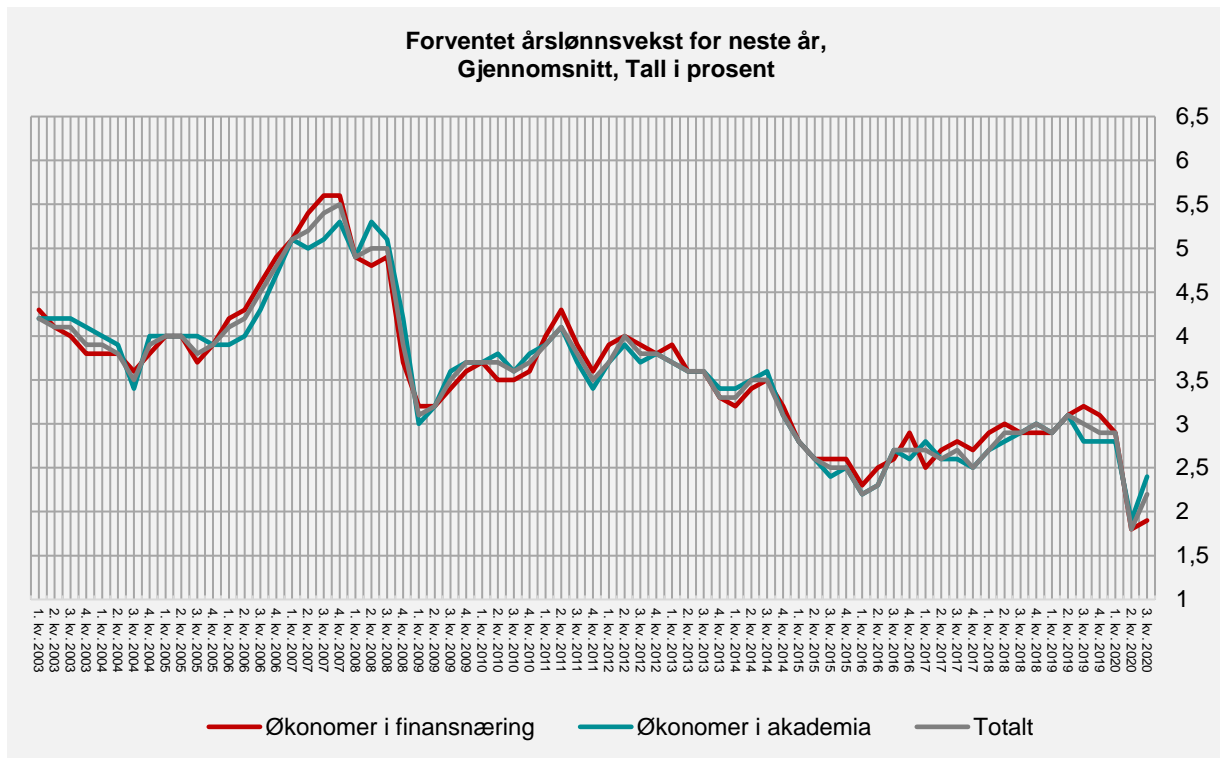
		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	1,7	1,8	+0,1
	Median	2,0	1,6	
	Laveste verdi	-0,5	1,0	
	Høyeste verdi	3,0	3,7	
	Utvalg	20	17	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	1,4	2,1	+0,7
	Median	1,4	2,0	
	Laveste verdi	0,0	0,5	
	Høyeste verdi	2,9	4,0	
	Utvalg	31	27*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	1,5	2,0	+0,5
	Median	1,5	2,0	
	Laveste verdi	-0,5	0,5	
	Høyeste verdi	3,0	4,0	
	Utvalg	51	44**	

*n=29. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=2, ekstremverdier n=0.

**n=46. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=2, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 5: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?

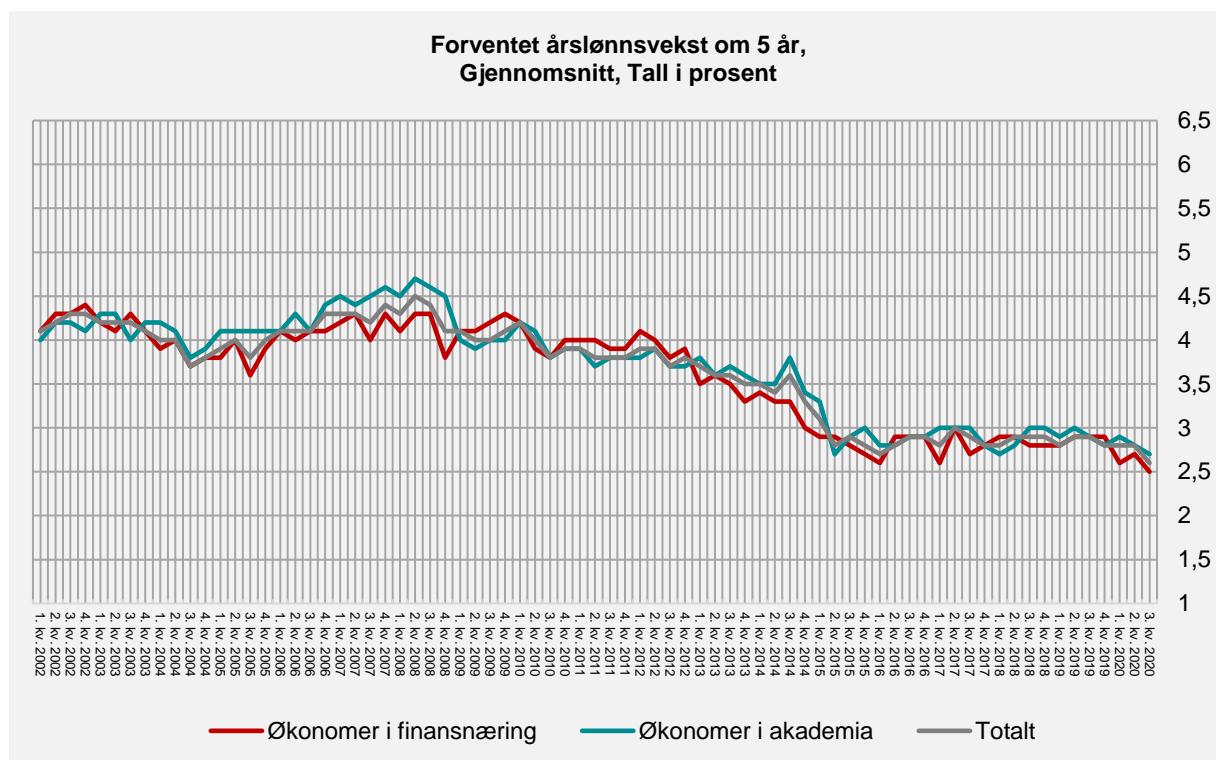
		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,9	+0,1
	Median	1,9	2,0	
	Laveste verdi	0,0	1,5	
	Høyeste verdi	3,5	3,0	
	Utvalg	20	17	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	1,9	2,4	+0,5
	Median	2,0	2,5	
	Laveste verdi	0,0	0,5	
	Høyeste verdi	3,0	3,5	
	Utvalg	31	25*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	1,8	2,2	+0,4
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	0,0	0,5	
	Høyeste verdi	3,5	3,5	
	Utvalg	51	42**	

*n=29. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=4, ekstremverdier n=0.

**n=46. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=4, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 6: ØKONOMIEKSPERTENE

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

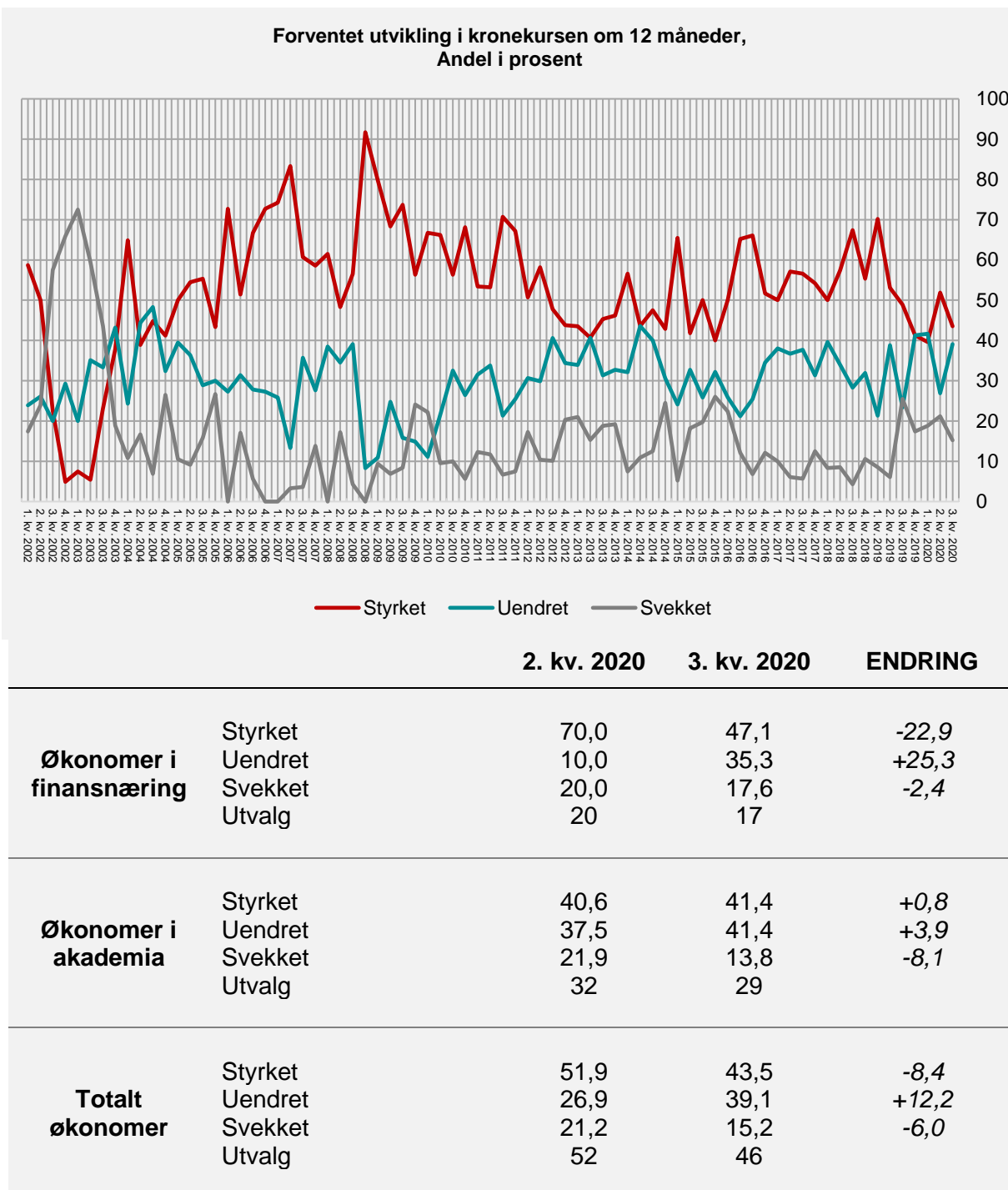
		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,5	-0,2
	Median	3,0	2,5	
	Laveste verdi	1,0	1,5	
	Høyeste verdi	3,5	3,5	
	Utvalg	20	17	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,7	-0,1
	Median	3,0	2,9	
	Laveste verdi	1,0	1,0	
	Høyeste verdi	4,0	4,0	
	Utvalg	28	24*	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	2,8	2,6	-0,2
	Median	3,0	2,8	
	Laveste verdi	1,0	1,0	
	Høyeste verdi	4,0	4,0	
	Utvalg	48	41**	

*n=29. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=5, ekstremverdier n=0.

**n=46. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=5, ekstremverdier n=0.

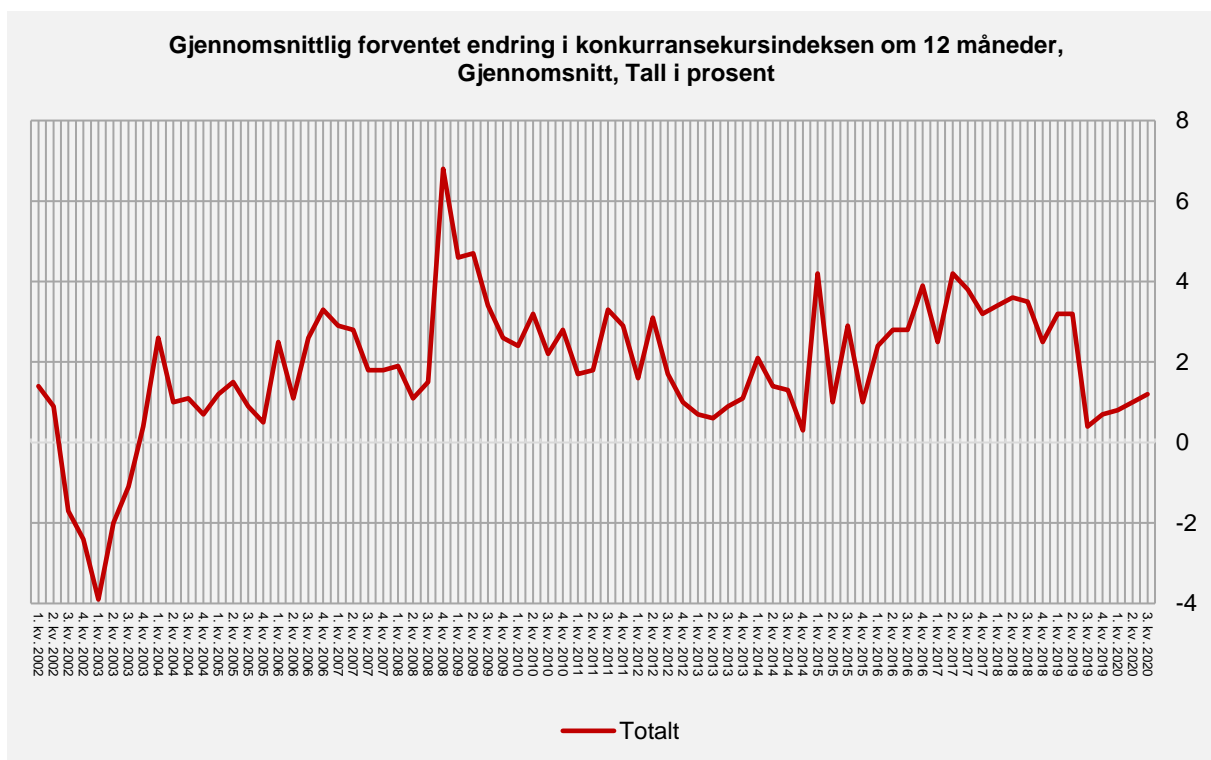
Spørsmål 7: ØKONOMIEKSPERTENE

Tror du den effektive kronekursen målt ved konkurransekursindeksen om 12 måneder vil være styrket, uendret eller svekket?

Spørsmål 8: ØKONOMIEKSPERTENE

Hvor mye tror du den vil styrke/svekke seg? (Hvis svart styrket/svekket på spørsmål 7)

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Økonomer i finansnæring	Gjennomsnittlig verdi	2,0	1,3	-0,7
	Median	3,0	2,0	
	Laveste verdi	-5,0	-5,0	
	Høyeste verdi	5,0	7,0	
	Utvalg	13	9*	
Økonomer i akademia	Gjennomsnittlig verdi	-0,3	1,2	+0,9
	Median	0,0	3,0	
	Laveste verdi	-7,0	-5,0	
	Høyeste verdi	7,5	5,0	
	Utvalg	10	9**	
Totalt økonomer	Gjennomsnittlig verdi	1,0	1,2	+0,2
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	-7,0	-5,0	
	Høyeste verdi	7,5	7,0	
	Utvalg	23	18***	

*n=11. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=2, ekstremverdier n=0.

**n=16. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=2, ekstremverdier n=0.

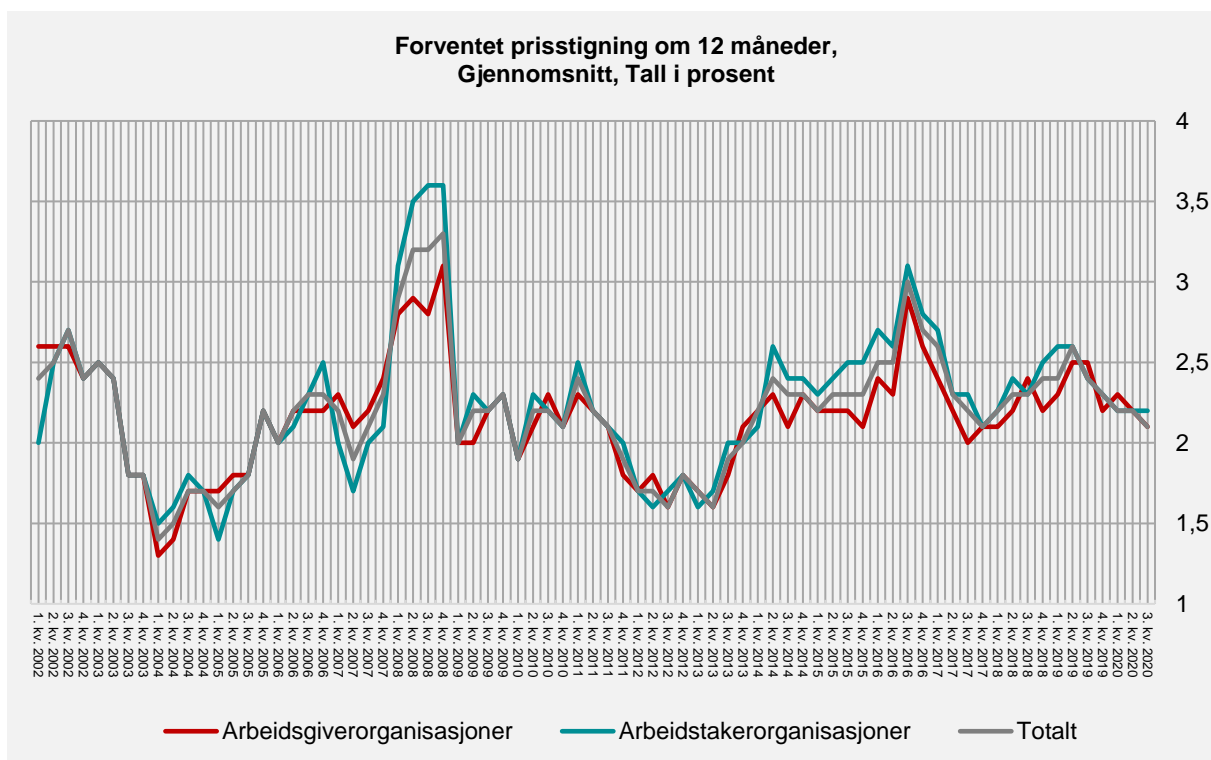
***n=27. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=7, ekstremverdier n=2.

RESULTATER

PARTENE I ARBEIDSLIVET

Spørsmål 9: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Arbeidsgiver-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,1	-0,1
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	1,2	1,5	
	Høyeste verdi	3,9	3,0	
	Utvalg	15	16*	
Arbeidstaker-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,2	--
	Median	2,5	2,2	
	Laveste verdi	0,9	1,0	
	Høyeste verdi	3,5	3,0	
	Utvalg	13	16**	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,1	-0,1
	Median	2,0	2,1	
	Laveste verdi	0,9	1,0	
	Høyeste verdi	3,9	3,0	
	Utvalg	28	32***	

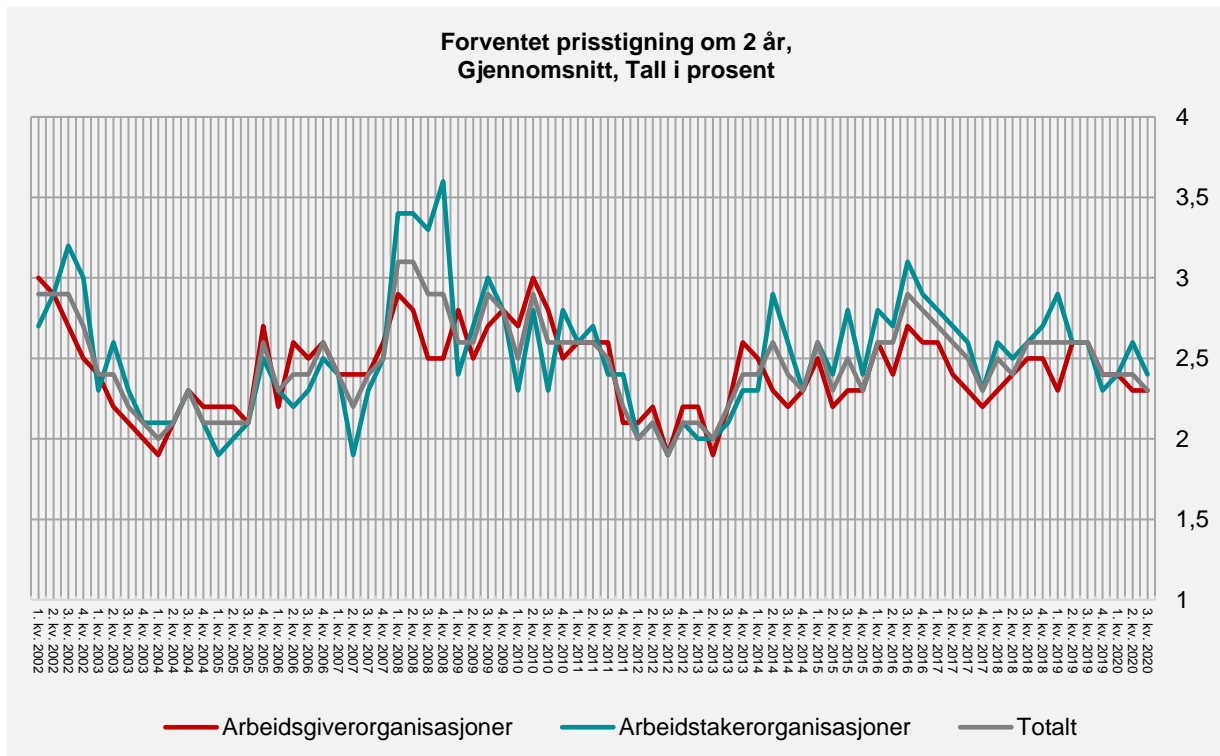
*n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=0, ekstremverdier n=1.

**n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=1, ekstremverdier n=0.

***n=34. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=1, ekstremverdier n=1.

Spørsmål 10: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Arbeidsgiverorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,3	--
	Median	2,1	2,3	
	Laveste verdi	1,5	1,7	
	Høyeste verdi	3,5	3,0	
	Utvalg	16	16*	
Arbeidstakerorganisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,4	-0,2
	Median	2,5	2,4	
	Laveste verdi	1,5	2,0	
	Høyeste verdi	4,0	3,1	
	Utvalg	12	14**	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,3	-0,1
	Median	2,3	2,4	
	Laveste verdi	1,5	1,7	
	Høyeste verdi	4,0	3,1	
	Utvalg	28	30***	

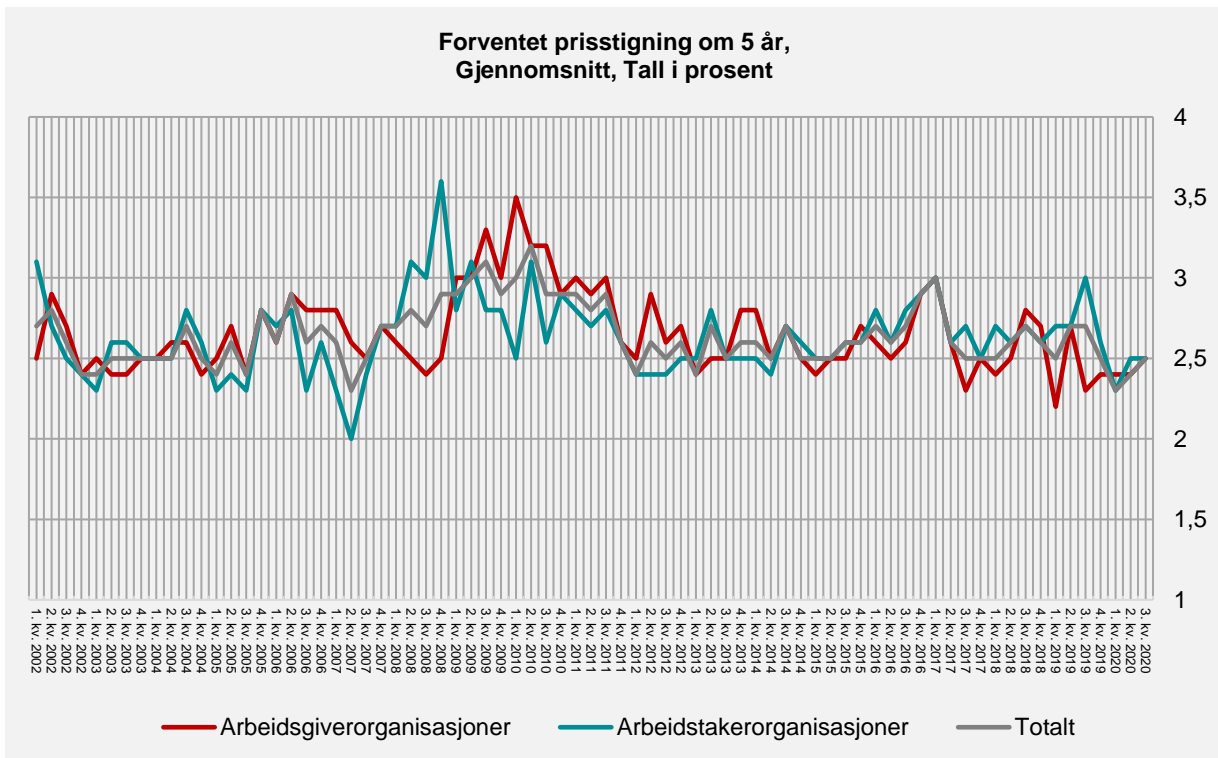
*n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=0, ekstremverdier n=1.

**n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=3, ekstremverdier n=0.

***n=34. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=3, ekstremverdier n=1.

Spørsmål 11: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 5 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Arbeidsgiver-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,5	+0,1
	Median	2,5	2,2	
	Laveste verdi	1,5	1,5	
	Høyeste verdi	4,0	5,0	
	Utvalg	16	14*	
Arbeidstaker-organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,5	--
	Median	2,5	2,5	
	Laveste verdi	2,0	2,0	
	Høyeste verdi	3,1	3,2	
	Utvalg	9	14**	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,5	+0,1
	Median	2,5	2,5	
	Laveste verdi	1,5	1,5	
	Høyeste verdi	4,0	5,0	
	Utvalg	25	28***	

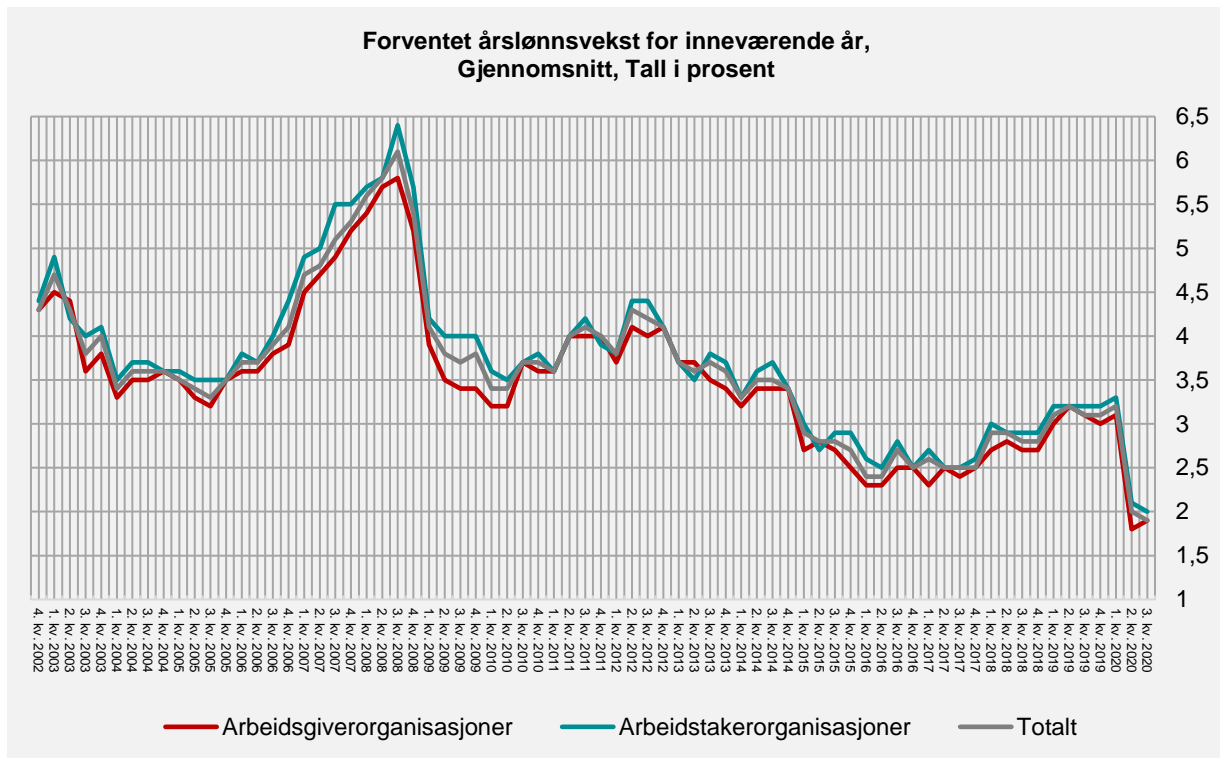
*n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=1, ekstremverdier n=2.

**n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=3, ekstremverdier n=0.

***n=34. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=4, ekstremverdier n=2.

Spørsmål 12: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir i inneværende år?

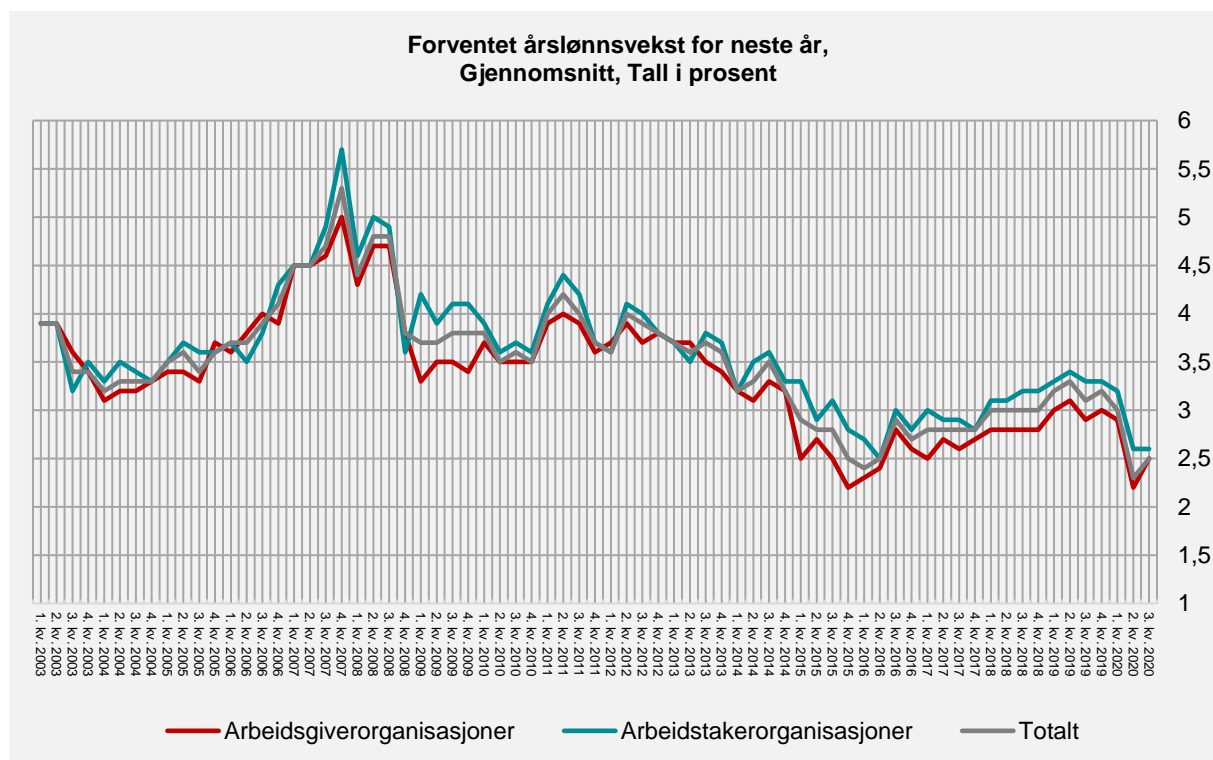
		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Arbeidsgiver- organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	1,8	1,9	+0,1
	Median	2,0	1,5	
	Laveste verdi	0,0	0,5	
	Høyeste verdi	3,2	6,0	
	Utvalg	16	16*	
Arbeidstaker- organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,1	2,0	-0,1
	Median	2,3	2,0	
	Laveste verdi	1,0	1,0	
	Høyeste verdi	3,0	2,5	
	Utvalg	12	17	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,0	1,9	-0,1
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	0,0	0,5	
	Høyeste verdi	3,2	6,0	
	Utvalg	28	33**	

*n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=1, ekstremverdier n=0.

**n=34. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=1, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 13: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir neste år?

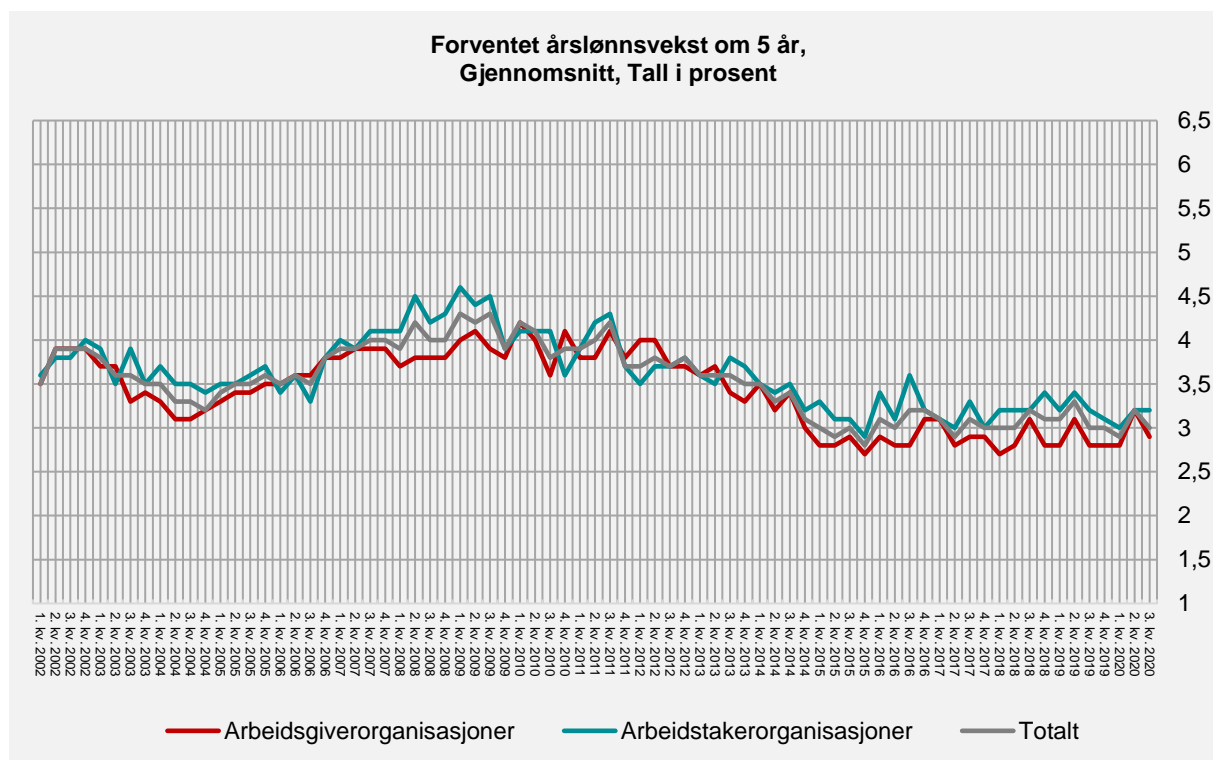
		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Arbeidsgiver- organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,2	2,5	+0,3
	Median	2,1	2,0	
	Laveste verdi	1,3	1,0	
	Høyeste verdi	3,2	6,0	
	Utvalg	16	17	
Arbeidstaker- organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	2,6	2,6	--
	Median	2,5	2,5	
	Laveste verdi	1,5	1,5	
	Høyeste verdi	3,5	3,5	
	Utvalg	12	16*	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,5	+0,2
	Median	2,3	2,5	
	Laveste verdi	1,3	1,0	
	Høyeste verdi	3,5	6,0	
	Utvalg	28	33*	

*n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=1, ekstremverdier n=0.

**n=34. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=1, ekstremverdier n=0.

Spørsmål 14: PARTENE I ARBEIDSLIVET

Hva tror du gjennomsnittlig årslønnsvekst blir om 5 år?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Arbeidsgiver- organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,2	2,9	-0,3
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	2,5	1,5	
	Høyeste verdi	7,0	6,0	
	Utvalg	15	16*	
Arbeidstaker- organisasjoner	Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,2	--
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	2,5	2,3	
	Høyeste verdi	4,0	4,0	
	Utvalg	9	14**	
Totalt for partene i arbeidslivet	Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,0	-0,2
	Median	3,0	3,0	
	Laveste verdi	2,5	1,5	
	Høyeste verdi	7,0	6,0	
	Utvalg	24	30***	

*n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=1, ekstremverdier n=0.

**n=17. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=3, ekstremverdier n=0.

***n=34. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å svare n=4, ekstremverdier n=0.

RESULTATER

NÆRINGSLEDERNE

Spørsmål 15: NÆRINGSLIVSLEDERE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester har vært siste 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?
(Spørsmålet introdusert Q3 2020 – se teknisk kommentar)²

		3. kv. 2020
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	2,9
	Median	2,5
	Laveste verdi	0,0
	Høyeste verdi	10,0
	Utvalg	237*
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	2,3
	Median	2,0
	Laveste verdi	0,0
	Høyeste verdi	10,0
	Utvalg	246**
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,6
	Median	2,0
	Laveste verdi	0,0
	Høyeste verdi	10,0
	Utvalg	483***

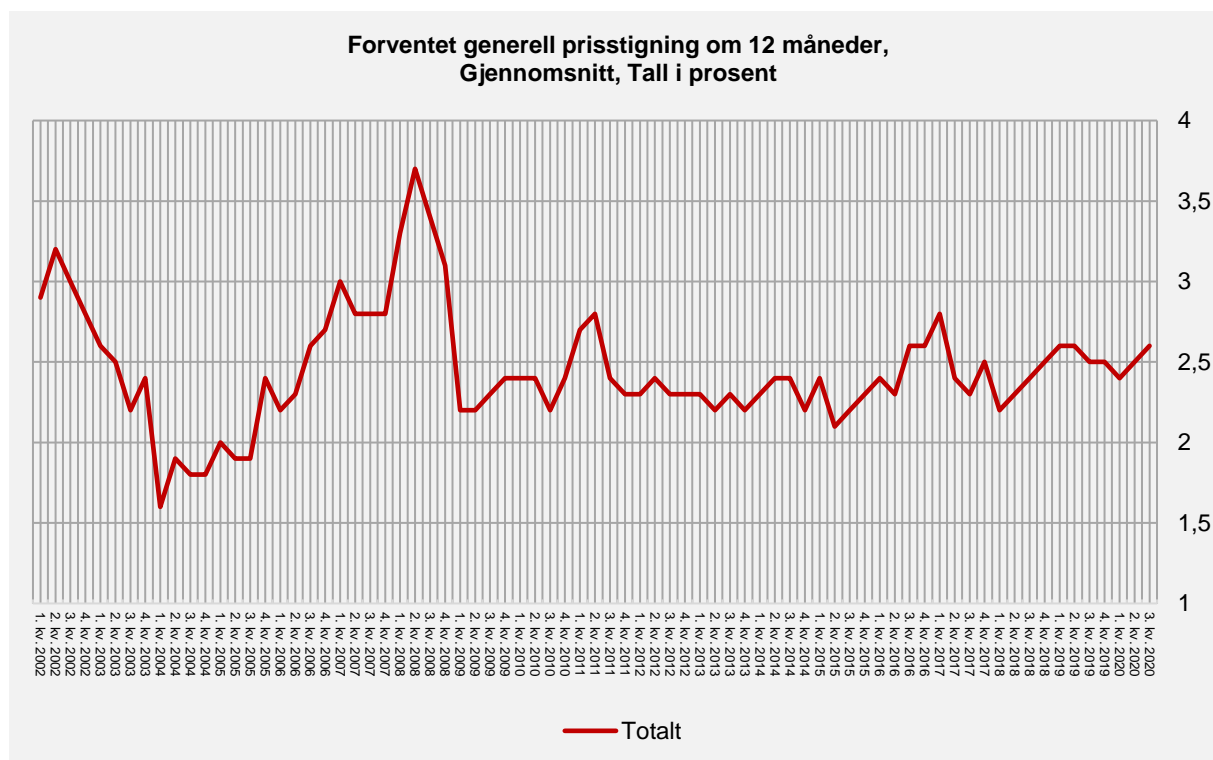
*n=294. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=37, Ekstremverdier n=20

**n=293 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=36, Ekstremverdier n=12

***n=587 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=73, Ekstremverdier n=32

Spørsmål 16: NÆRINGSLIVSLEDERE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 12 måneder, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	2,7	2,8	+0,1
	Median	2,3	2,5	
	Laveste verdi	-7,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	226	245*	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,4	--
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	-5,0	-2,0	
	Høyeste verdi	10,5	11,0	
	Utvalg	237	254**	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,6	+0,1
	Median	2,1	2,0	
	Laveste verdi	-7,0	-2,0	
	Høyeste verdi	10,5	11,0	
	Utvalg	463	499***	

*n=294. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=32, Ekstremverdier n=17

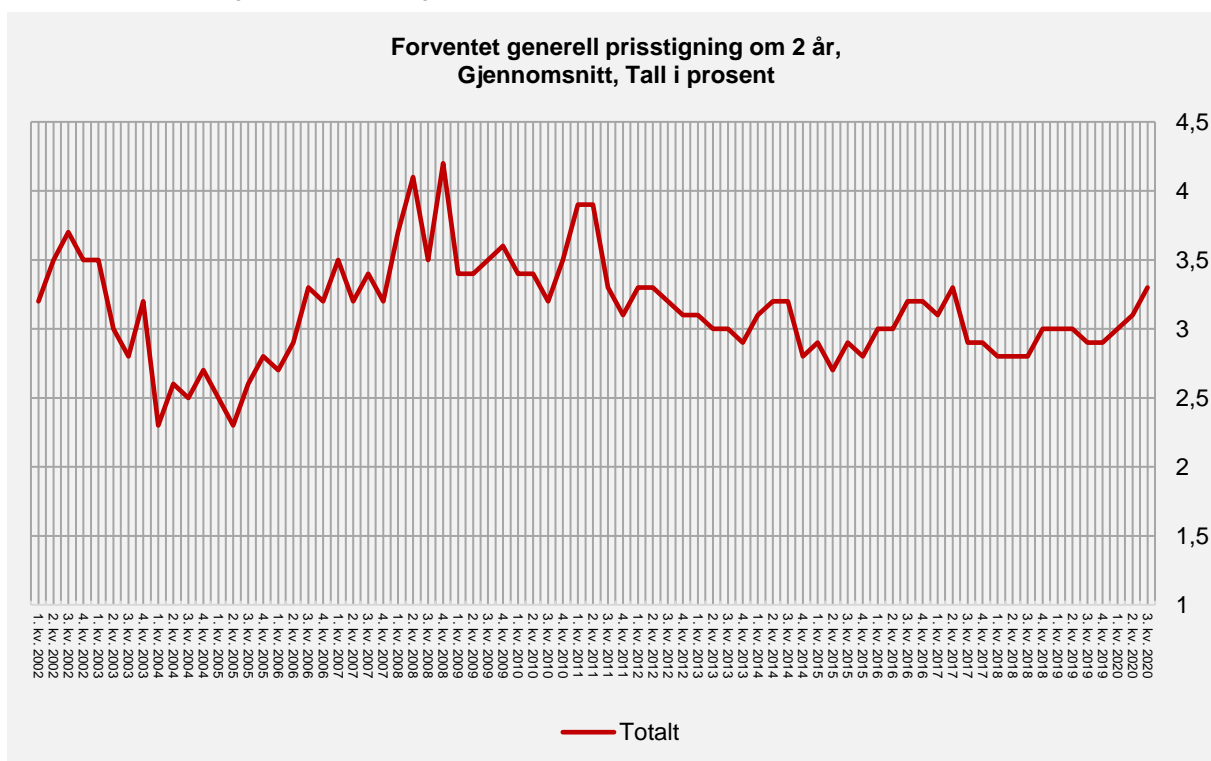
**n=293 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=30, Ekstremverdier n=9

***n=587 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=62, Ekstremverdier n=26

Spørsmål 17: NÆRINGSLEVERE

Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)³

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	3,2	3,7	+0,5
	Median	2,5	3,0	
	Laveste verdi	-4,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	215	238*	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	2,9	3,0	+0,1
	Median	2,5	2,5	
	Laveste verdi	-1,7	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	232	247**	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	3,1	3,3	+0,2
	Median	2,5	3,0	
	Laveste verdi	-4,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	448	485***	

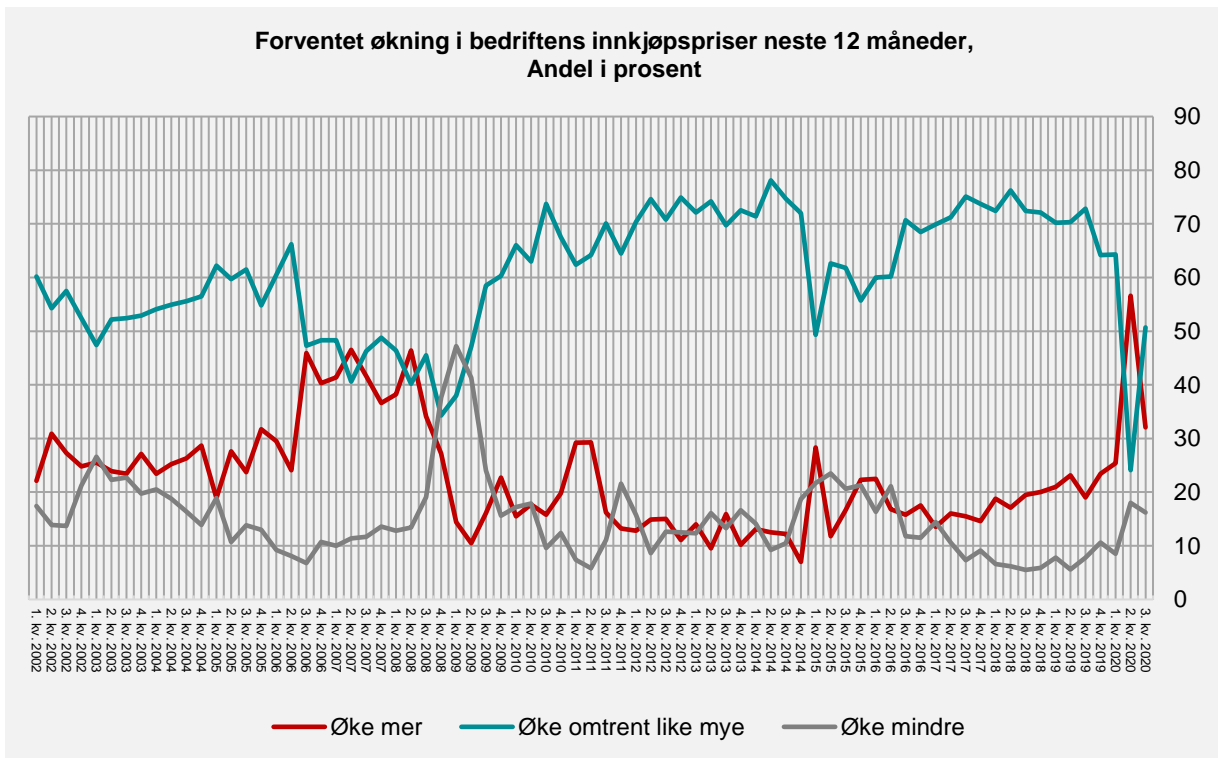
*n=294. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=37, Ekstremverdier n=19

**n=293 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=33, Ekstremverdier n=13

***n=587 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=62, Ekstremverdier n=32

Spørsmål 18: NÆRINGSLIVSLEDERE

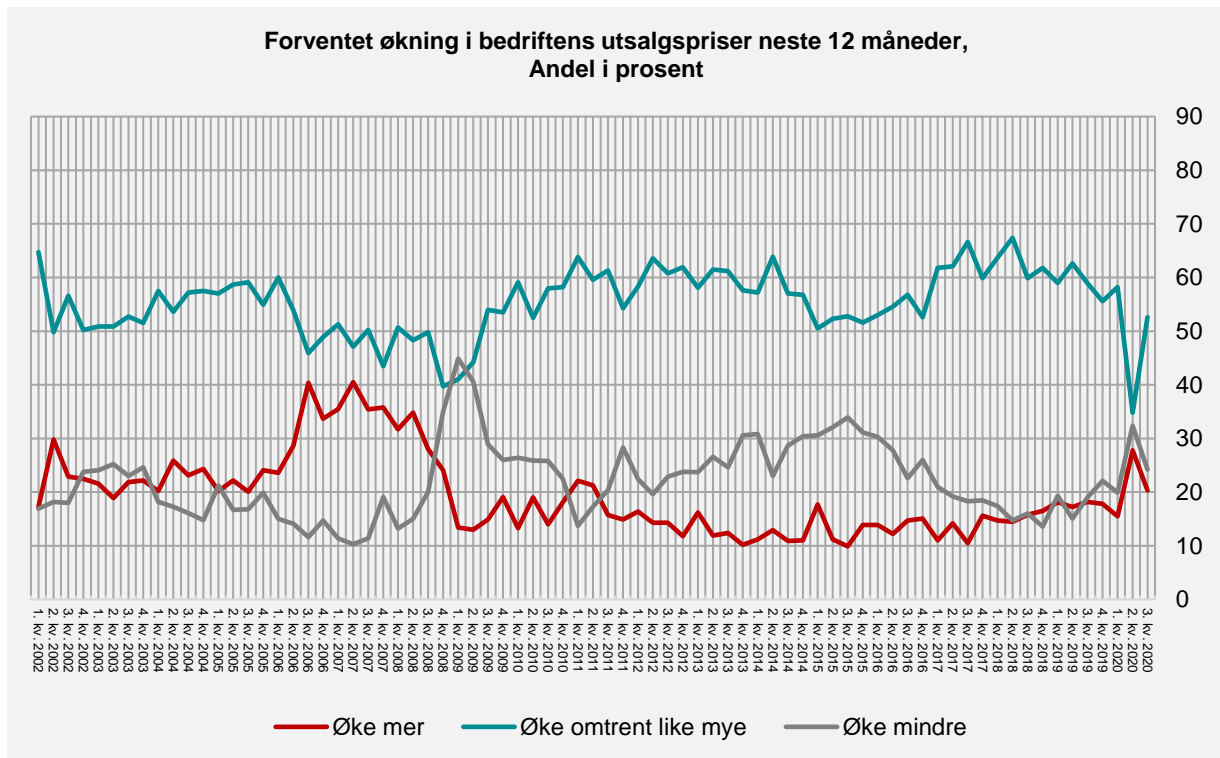
Forventer du at bedriftens innkjøpspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 månedene som i den siste 12-månedersperioden?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Øke mer	61,3	34,4	-26,9
	Øke omtrent like mye	22,3	47,8	+25,5
	Øke mindre	15,9	17,4	+1,5
	Utvalg	269	294	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Øke mer	52,3	29,8	-22,5
	Øke omtrent like mye	25,8	53,5	+27,7
	Øke mindre	19,9	14,9	-5
	Utvalg	291	293	
Totalt	Øke mer	56,6	32,1	-24,5
	Øke omtrent like mye	24,1	50,7	+26,6
	Øke mindre	18,0	16,2	-1,8
	Utvalg	560	587	

Spørsmål 19: NÆRINGSLIVSLEDERE

Forventer du at bedriftens utsalgspriser vil øke mer, omtrent like mye eller øke mindre de neste 12 månedene som i den siste 12-månedersperioden?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Øke mer	29,3	21,2	-8,1
	Øke omtrent like mye	34,5	54,4	+19,9
	Øke mindre	34,1	22,5	-11,6
	Utvalg	269	294	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Øke mer	26,5	19,4	-7,1
	Øke omtrent like mye	35,2	50,8	+15,6
	Øke mindre	30,8	25,9	-4,9
	Utvalg	291	293	
Totalt	Øke mer	27,8	20,3	-7,5
	Øke omtrent like mye	34,8	52,6	+17,8
	Øke mindre	32,4	24,2	-8,2
	Utvalg	560	587	

Spørsmål 20: **NÆRINGSLEDERE**

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli i inneværende år?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	1,6	2,0	+0,4
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	-10,0	0,0	
	Høyeste verdi	5,0	10,0	
	Utvalg	249	262*	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	1,6	1,8	+0,8
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	-6,0	0,0	
	Høyeste verdi	5,0	10,0	
	Utvalg	270	270**	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	1,6	1,9	+0,3
	Median	2,0	2,0	
	Laveste verdi	-10,0	0,0	
	Høyeste verdi	5,0	10,0	
	Utvalg	519	533***	

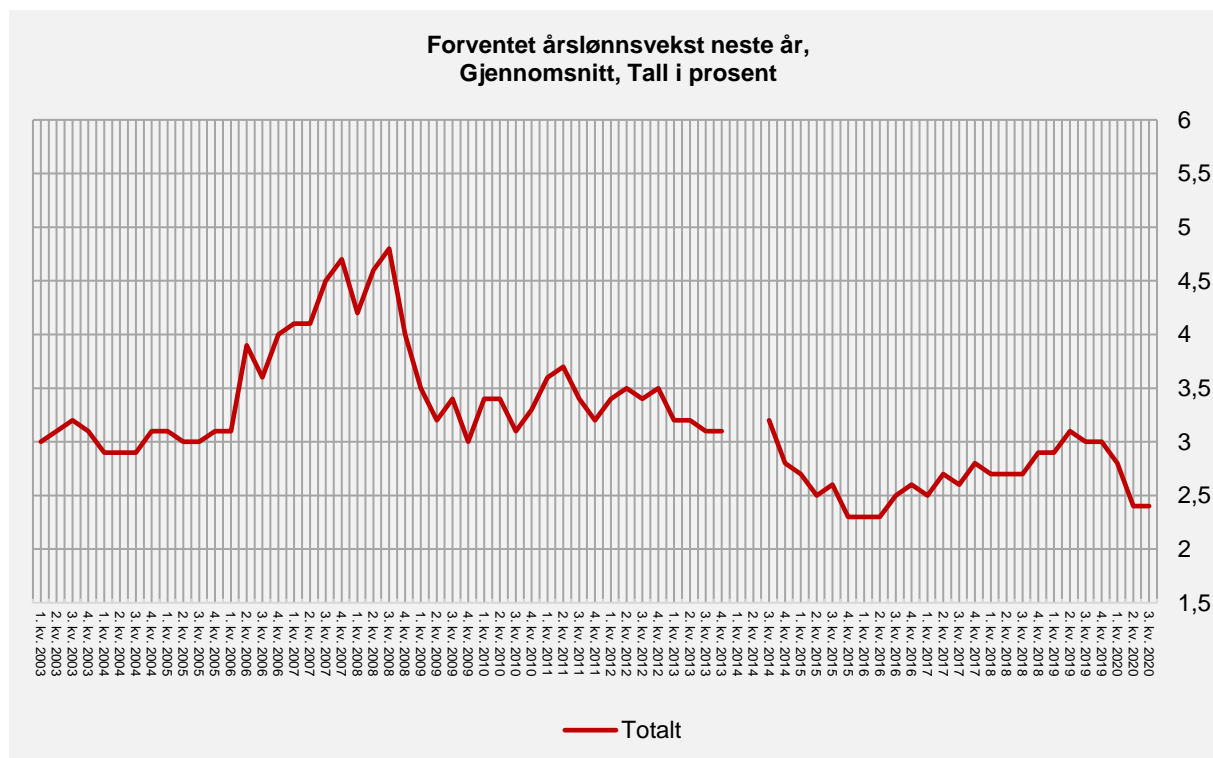
*n=294. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=21, Ekstremverdier n=11

**n=293 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=18, Ekstremverdier n=5

***n=587 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=39, Ekstremverdier n=16

Spørsmål 21: NÆRINGSLIVSLEDERE

Hva forventer du at årslønnsveksten i din bedrift vil bli neste år?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,5	+0,1
	Median	2,5	2,5	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	244	259*	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Gjennomsnittlig verdi	2,3	2,3	--
	Median	2,5	2,5	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	6,0	
	Utvalg	266	263**	
Totalt	Gjennomsnittlig verdi	2,4	2,4	--
	Median	2,5	2,5	
	Laveste verdi	0,0	0,0	
	Høyeste verdi	10,0	10,0	
	Utvalg	519	521***	

*n=294. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=23, Ekstremverdier n=12

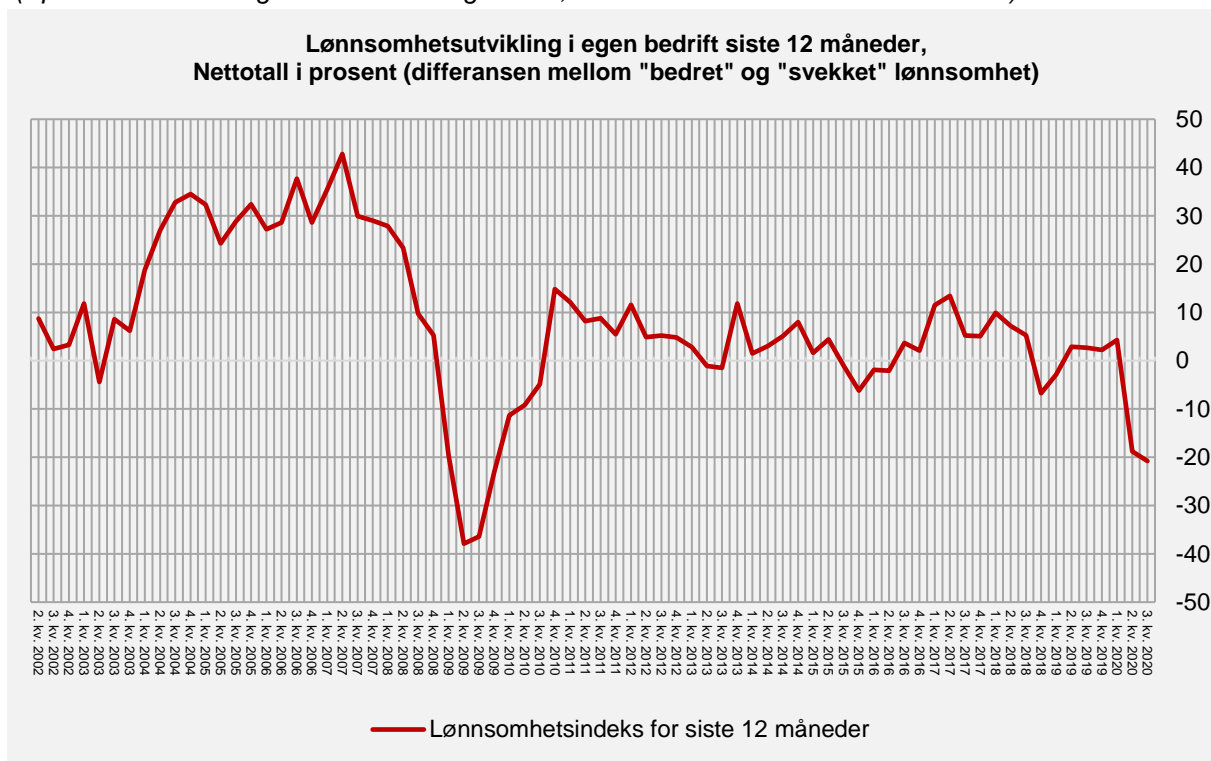
**n=293 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=23, Ekstremverdier n=7

***n=587 Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke svare n=46, Ekstremverdier n=19

Spørsmål 22: NÆRINGSLEVERE

Har lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), blitt bedre, vært uendret eller blitt svekket de siste 12 månedene?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)⁴

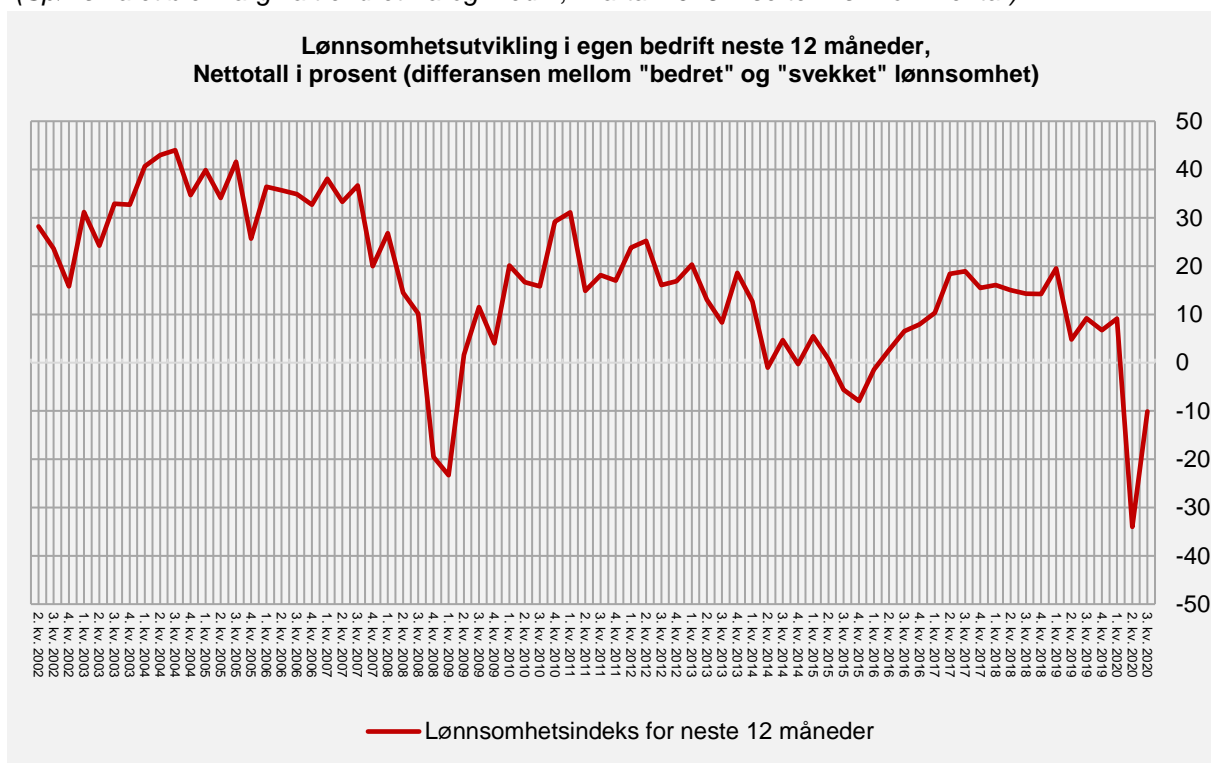

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Bedret lønnsomhet	24,4	21,4	-3,0
	Uendret lønnsomhet	29,6	32,4	+2,8
	Svekket lønnsomhet	43,4	44,1	+0,7
	Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-19,0	-22,7	-3,7
	Utvalg	269	294	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Bedret lønnsomhet	24,2	27,3	+3,1
	Uendret lønnsomhet	26,8	22,3	-4,5
	Svekket lønnsomhet	42,7	46,4	+3,7
	Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-18,5	-19,1	-0,6
	Utvalg	291	293	
Totalt	Bedret lønnsomhet	24,3	24,4	+0,1
	Uendret lønnsomhet	28,2	27,3	-0,9
	Svekket lønnsomhet	43,1	45,2	+2,1
	Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-18,8	-20,8	-2
	Utvalg	560	587	

Spørsmål 23: NÆRINGSLEDERE

Tror du lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), vil bli bedre, holde seg uendret eller vil bli svekket de neste 12 månedene?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)⁵

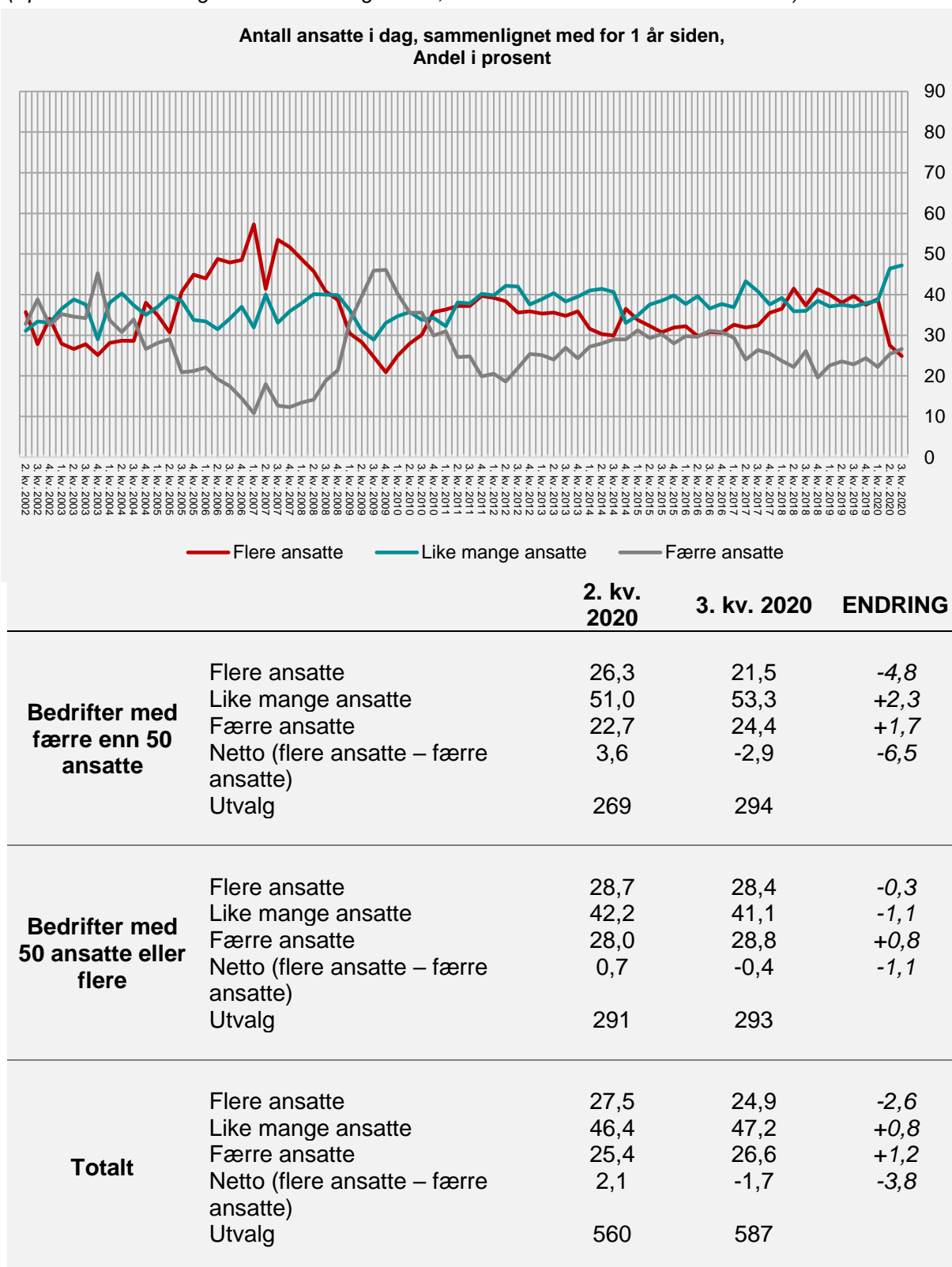

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Bedret lønnsomhet	17,2	22,1	+4,9
	Uendret lønnsomhet	25,9	38,4	+12,5
	Svekket lønnsomhet	53,0	36,9	-16,1
	Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-35,8	-14,8	+21
	Utvalg	269	294	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Bedret lønnsomhet	17,9	28,0	+10,1
	Uendret lønnsomhet	23,9	33,8	+9,9
	Svekket lønnsomhet	50,2	33,2	-17,0
	Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-32,3	-5,2	+27,1
	Utvalg	291	293	
Totalt	Bedret lønnsomhet	17,6	25,0	+7,4
	Uendret lønnsomhet	24,9	36,1	+11,2
	Svekket lønnsomhet	51,6	35,1	-16,5
	Nettotall (lønnsomhetsindeks)	-34,0	-10,1	+23,9
	Utvalg	560	587	

Spørsmål 24: NÆRINGSLEDERE

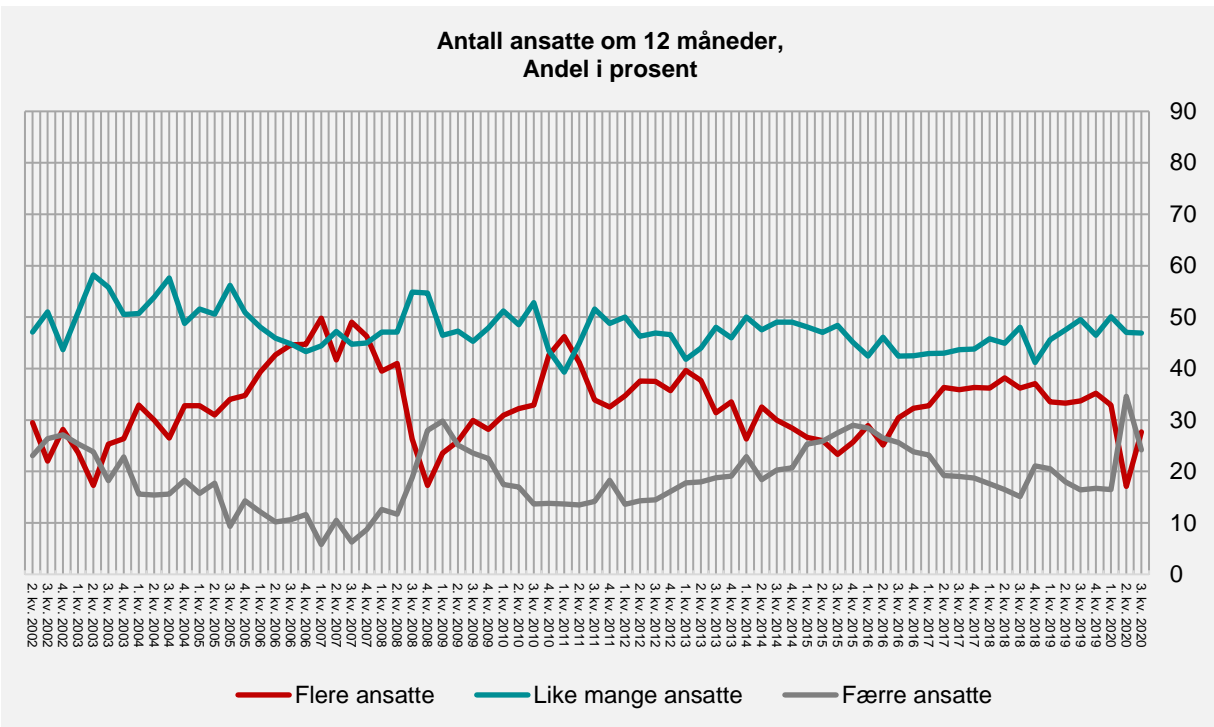
Sammenlignet med 12 måneder tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, like mange ansatte eller færre ansatte?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)⁶

Spørsmål 25: NÆRINGSLEDERE

Tror du bedriften om 12 måneder vil ha flere ansatte enn i dag, like mange eller færre ansatte?

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Bedrifter med færre enn 50 ansatte	Flere ansatte	16,1	26,9	+10,8
	Like mange ansatte	52,9	51,7	-1,2
	Færre ansatte	30,8	20,9	-9,9
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	-14,7	6	+20,7
	Utvalg	269	294	
Bedrifter med 50 ansatte eller flere	Flere ansatte	18,1	28,5	+10,4
	Like mange ansatte	41,5	42,1	+0,6
	Færre ansatte	38,2	27,5	-10,7
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	-20,1	1	+21,1
	Utvalg	291	293	
Totalt	Flere ansatte	17,1	27,7	+10,6
	Like mange ansatte	47,0	46,9	-0,1
	Færre ansatte	34,6	24,2	-10,4
	Netto (flere ansatte – færre ansatte)	-17,5	3,5	+21
	Utvalg	560	587	

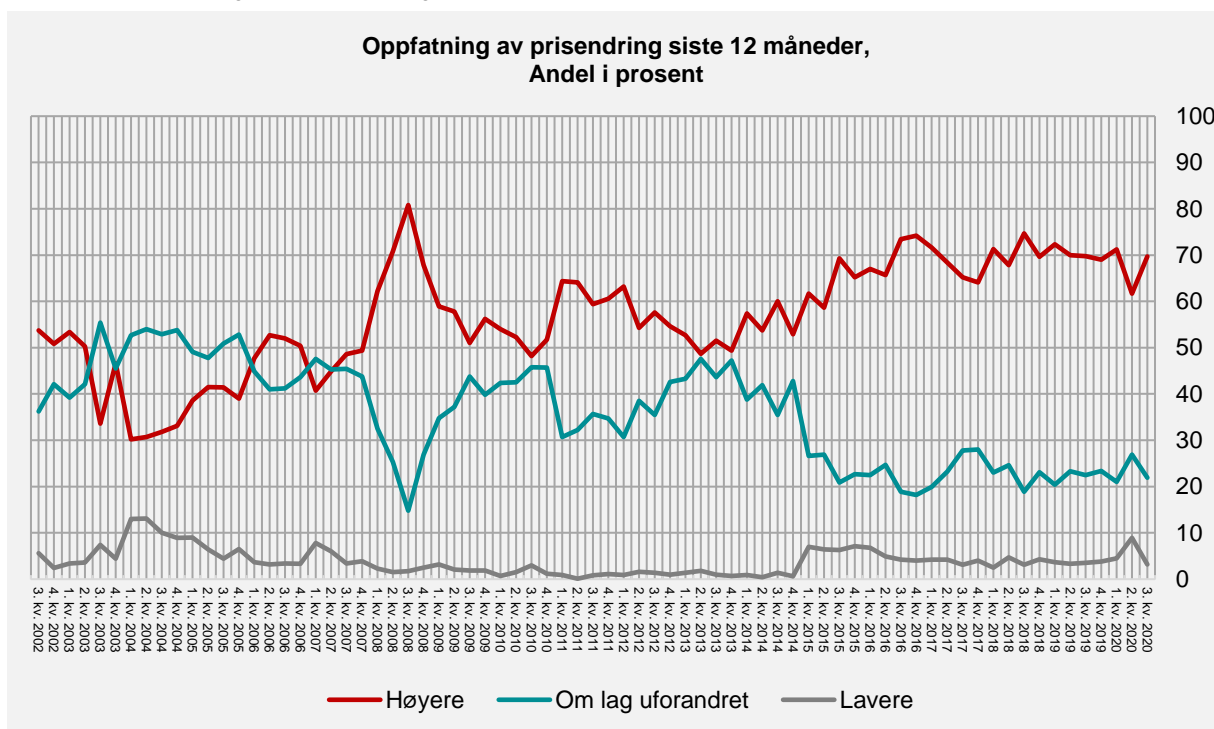
RESULTATER

HUSHOLDNINGENE

Spørsmål 26: HUSHOLDNINGENE

Sammenliknet med for 12 måneder siden, tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere nå?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)^B

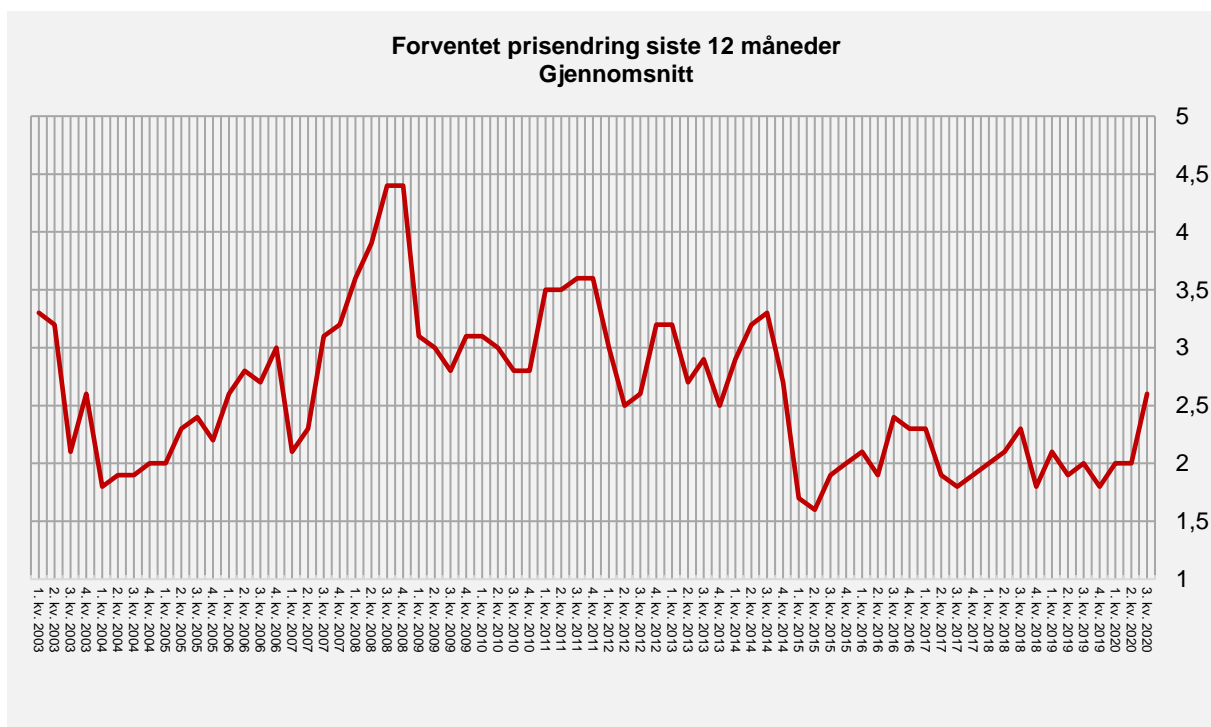

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene	Høyere	61,7	69,7	+8,0
	Omtrent uforandret	26,9	21,9	-5,0
	Lavere	8,9	3,2	-5,7
	Utvalg	974	1006	

Spørsmål 27: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)⁹

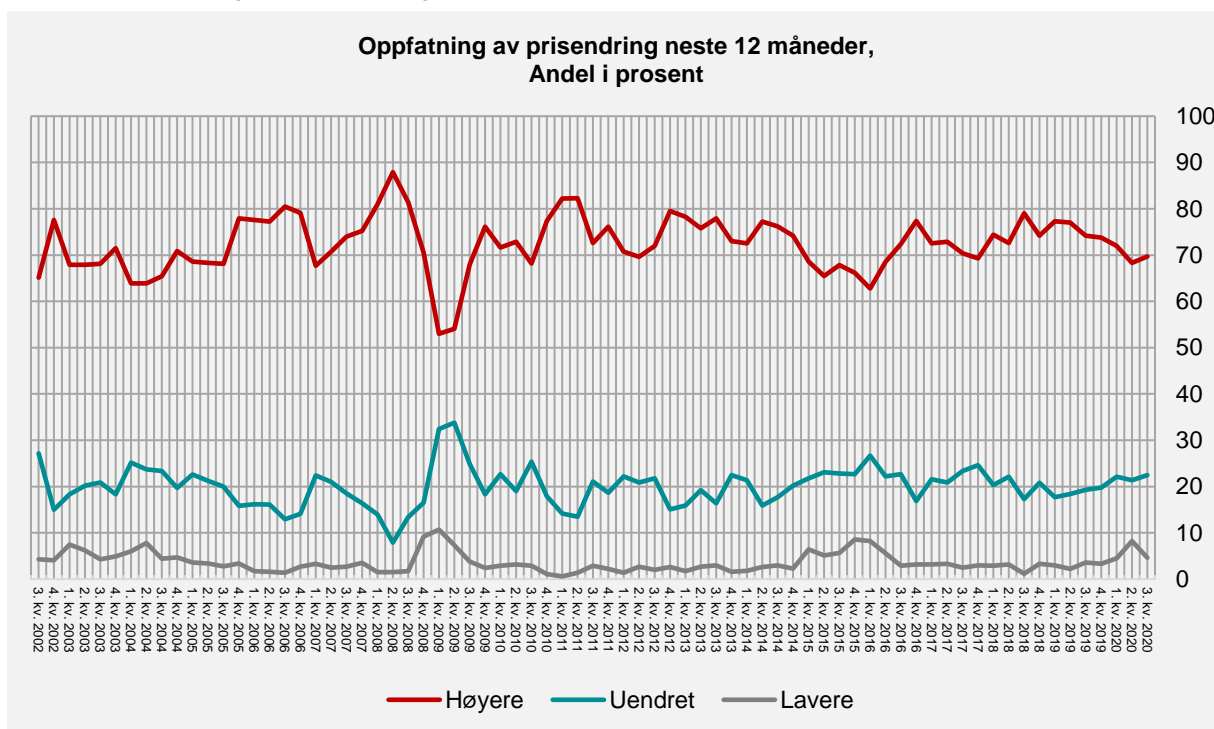
	2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene			
Gjennomsnittlig verdi	2,0	2,6	+0,6
Median	2,0	2,0	
Laveste verdi	-10,0	-10,0	
Høyeste verdi	10,0	10,0	
Utvalg	767	766*	

*n=954. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=136, ekstremverdier n=52.

NB: Det er gjennomført en endring i snittberegningen for historiske tall i perioden 2015-2017, Resultat fremvist i grafen ovenfor er sammenlignbare med tidligere resultat, Resultat for perioden 2015-2017 er endret for å inkludere de som svarer 'omtrent uforandret' på spørsmål 25 med verdien '0' i snitt-beregningen, Se teknisk kommentar på side 50 for husholdninger for ytterlig beskrivelse.

Spørsmål 28: HUSHOLDNINGENE

Tror du at prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen (KPI), i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?
(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)¹⁰

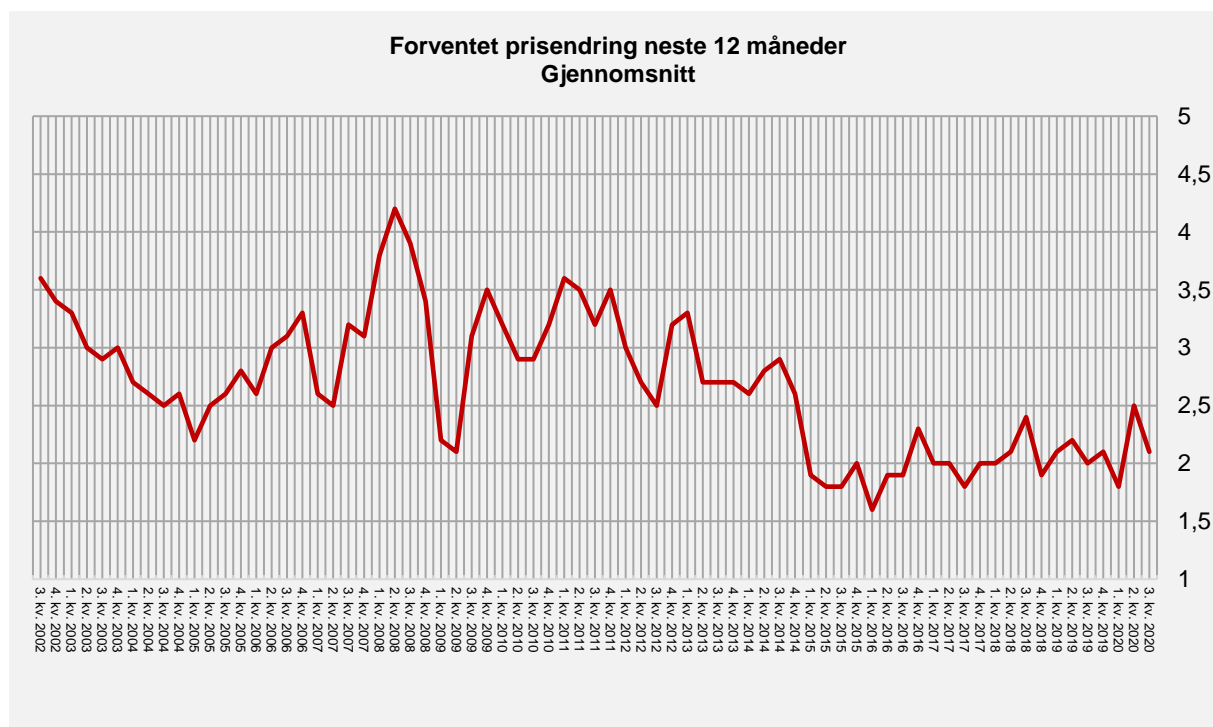

		2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene	Høyere	68,3	69,7	+1,4
	Uendret	21,4	22,5	+1,1
	Lavere	8,2	4,6	-3,6
	Utvalg	970	1006	

Spørsmål 29: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)¹¹

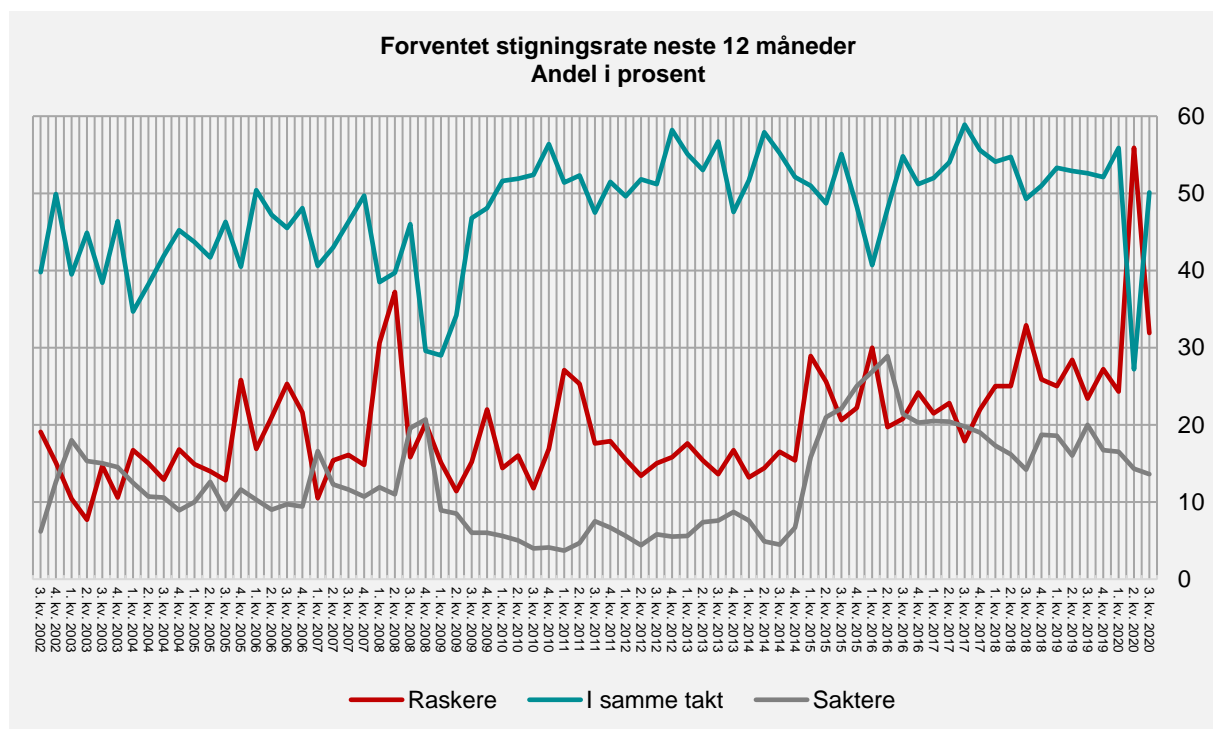
	2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene			
Gjennomsnittlig verdi	2,5	2,1	-0,4
Median	2,0	2,0	
Laveste verdi	-10,0	-10,0	
Høyeste verdi	11,0	10,0	
Utvalg	764	760*	

* n=975. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=166, ekstremverdier n=48.

NB: Det er gjennomført en endring i snittberegningen for historiske tall i perioden 2015-2017, Resultat fremvist i grafen ovenfor er sammenlignbare med tidligere resultat, Resultat for perioden 2015-2017 er endret for å inkludere de som svarer 'uendret' på spørsmål 27 med verdien '0' i snitt-beregningen, Se teknisk kommentar på side 51 for husholdninger for ytterlig beskrivelse,

Spørsmål 30: HUSHOLDNINGENE

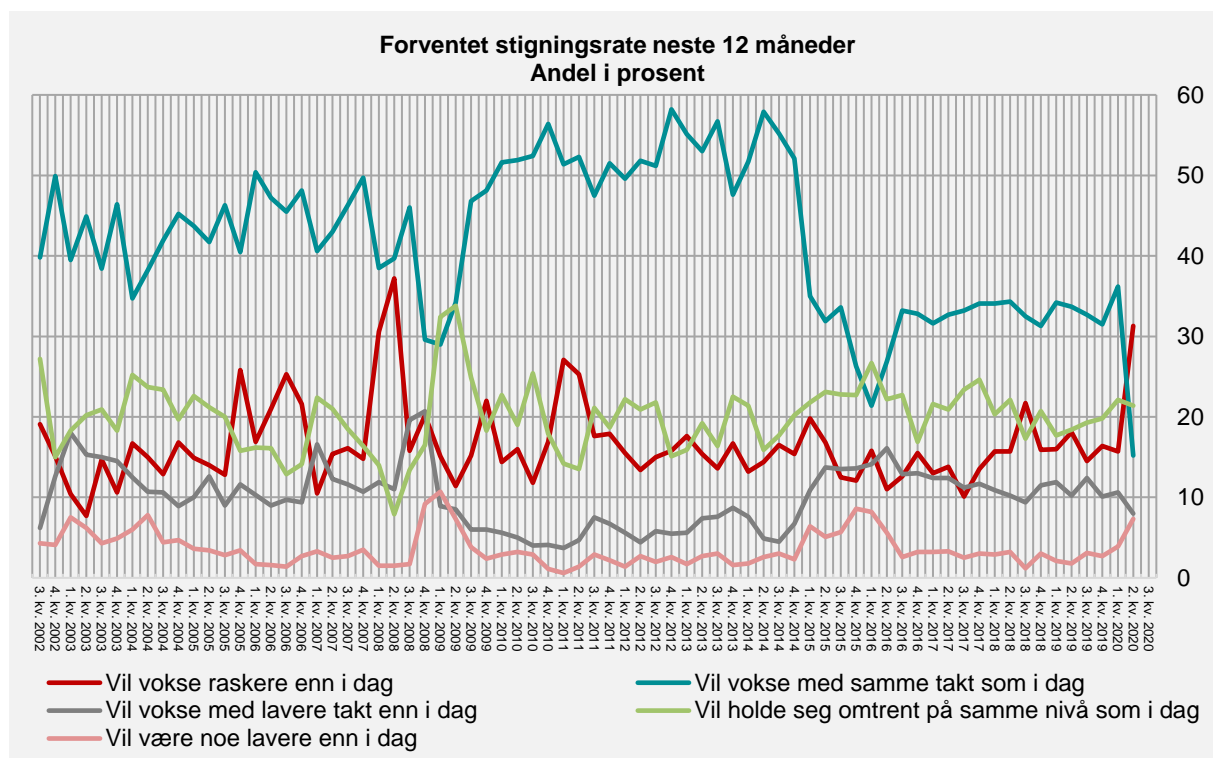
Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag? (Hvis svart høyere på spørsmål 28) (Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)¹²

	2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING	
Husholdningene	Raskere	55,9	31,9	-24,0
	I samme takt	27,2	50,1	+22,9
	Saktere	14,3	13,6	-0,7
	Utvalg	544	701	

Spørsmål 31: HUSHOLDNINGENE

Grafen under illustrerer husholdningenes forventninger til prisendringer i løpet av de neste 12 månedene. Grafikken er konstruert fra en kombinasjon av svarene på spørsmål 28 og 30.

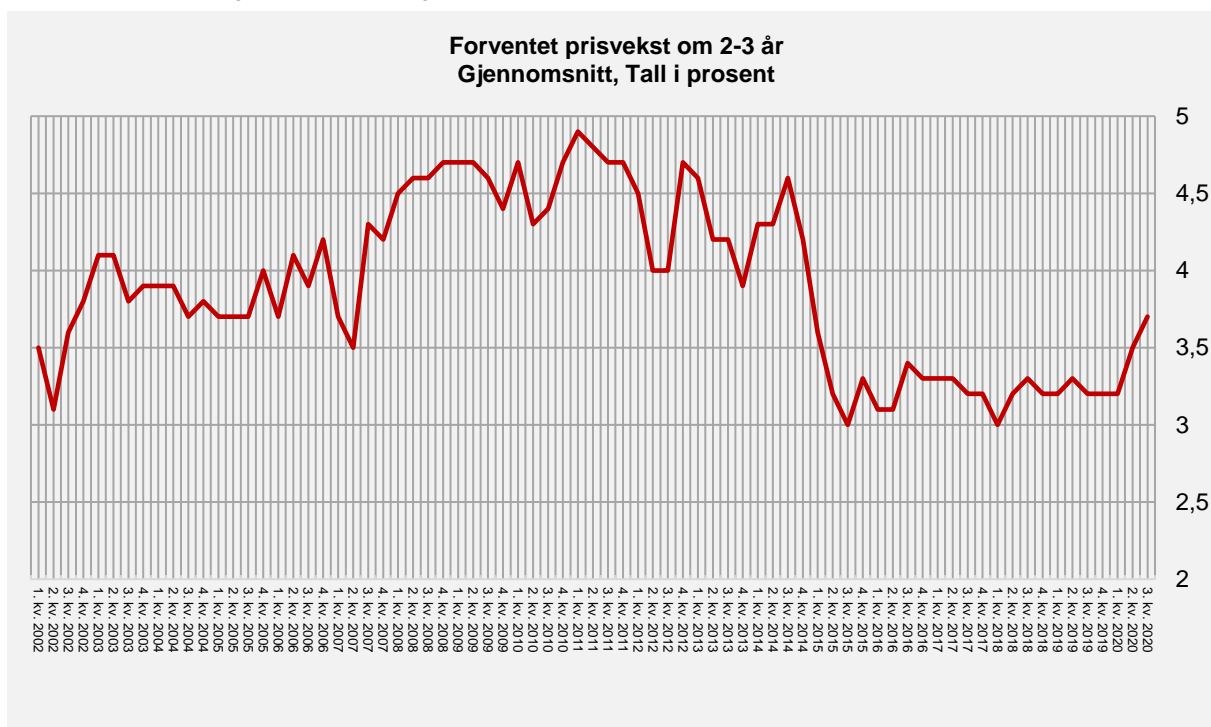

	2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene			
Vil vokse raskere enn i dag	31,3	22,2	-9,1
Vil vokse med samme takt som i dag	15,2	34,9	+19,7
Vil vokse med lavere takt enn i dag	8,0	9,4	+1,4
Vil holde seg omtrent på samme nivå	21,4	22,5	+1,1
Vil være noe lavere enn i dag	7,3	4,6	-2,7
Utvalg	970	1006	

Spørsmål 32: HUSHOLDNINGENE

Hvor mye tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen (KPI), vil stige per år om 2-3 år, målt i prosent?

(Spørsmålet ble marginalt endret fra og med 1. kvartal 2015 – se teknisk kommentar)¹³

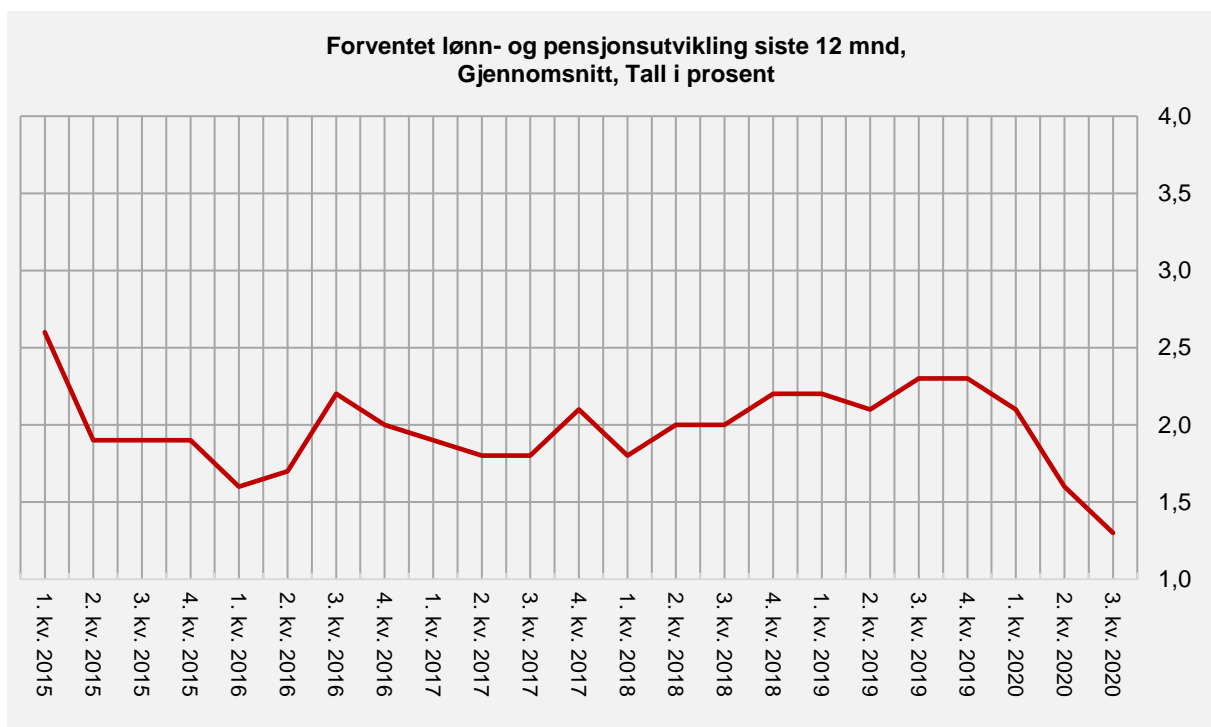

	2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene			
Gjennomsnittlig verdi	3,5	3,7	+0,2
Median	3,0	3,0	
Laveste verdi	0,0	-10,0	
Høyeste verdi	10,0	10,5	
Utvalg	752	657*	

*n=1006. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=290, ekstremverdier n=58.

Spørsmål 33: HUSHOLDNINGENE

Sammenliknet med for 12 måneder siden, hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon har endret seg?

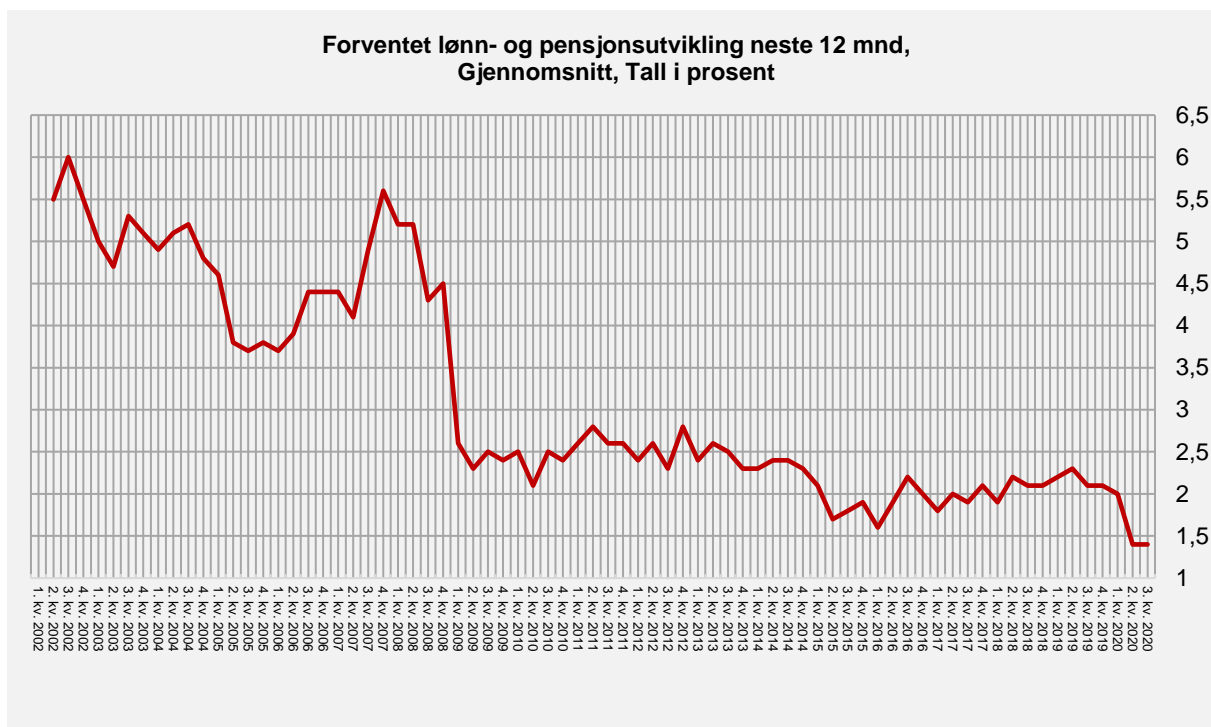

	2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene			
Gjennomsnittlig verdi	1,6	1,3	-0,3
Median	0,0	0,0	
Laveste verdi	-10,0	-10,0	
Høyeste verdi	10,0	10,0	
Utvalg	824	808*	

*n=1006. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=141, ekstremverdier n=57.

Spørsmål 34: HUSHOLDNINGENE

Omtrent hvor mange prosent tror du din lønn eller pensjon vil endres de neste 12 månedene?

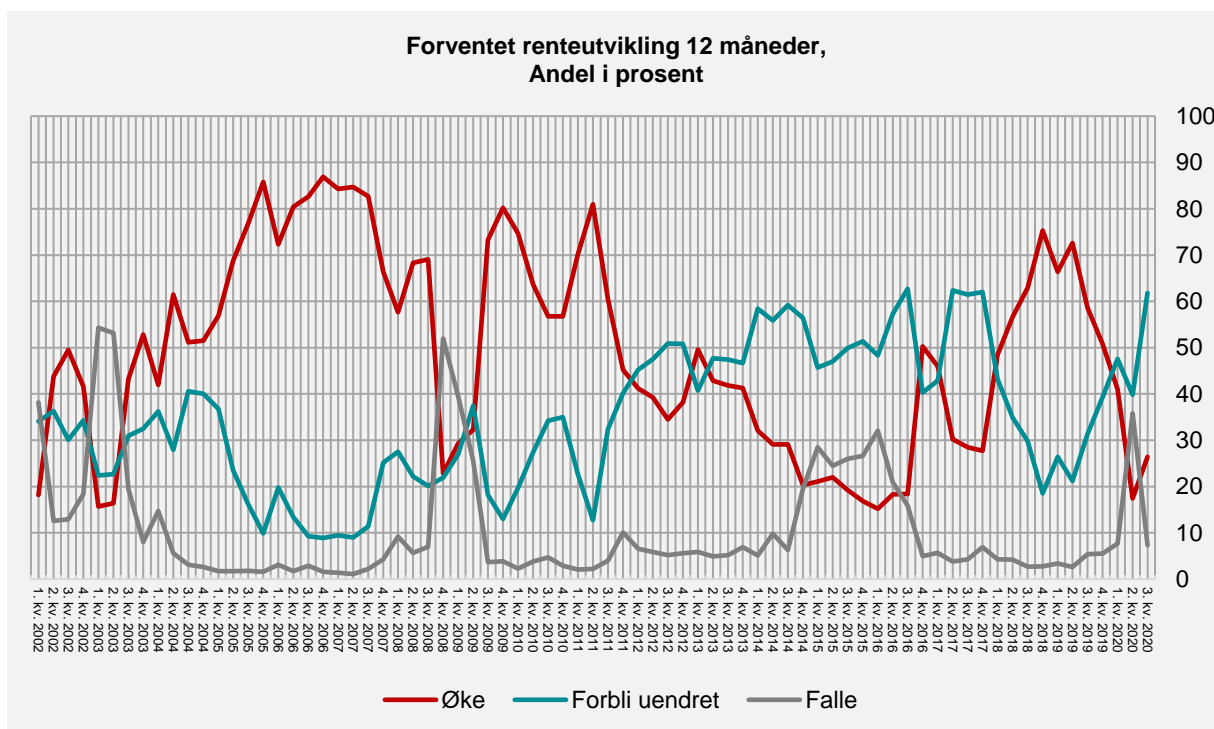

	2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene			
Gjennomsnittlig verdi	1,4	1,4	-
Median	0,0	1,0	+1,0
Laveste verdi	-10,0	-10,0	
Høyeste verdi	10,0	10,0	
Utvalg	827	855*	

*N=1006. Utvalget presentert ekskluderer respondenter som har svart: Vet ikke/ønsker ikke å oppgi n=104, ekstremverdier n=48.

Spørsmål 35: HUSHOLDNINGENE

Tror du nivået på innskudds- og lånerenter vil øke, forbli uendret eller falle de neste 12 månedene?

	2. kv. 2020	3. kv. 2020	ENDRING
Husholdningene			
Øke	17,4	26,4	+9,0
Forbli uendret	39,8	61,8	+22,0
Falle	35,8	7,3	-28,5
Utvalg	975	1006	

Tekniske kommentarer – Økonomene og partene i arbeidslivet

UTVALG OG UTVALGSMETODE	Utvalget består av eksperter i finansnæringen, academia og partene i arbeidslivet, vervet av Ipsos via e-post, samt fra respondentlister fra tidligere gjennomførte undersøkelser. Listene er korrigert for respondenter som ikke lenger er relevante, eller som ikke lenger ønsker å delta
ANTALL INTERVJU	I denne undersøkelsen er det gjennomført totalt 80 intervju blant økonomer innenfor academia og finansnæringen, samt representanter for partene i sentrale arbeidslivsorganisasjoner. Det er gjennomført 46 intervju med økonomer og 34 med representanter fra partene i arbeidslivet.
VEKTING	Resultatene i denne undersøkelsen er ikke vektet.
DATAINNSAMLINGSMETODE	Feltarbeidet er gjennomført på web. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post.
DATAINNSAMLINGSPERIODE	Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet 23. juli til 12. august 2020.
GJENNOMSNIITT OG MEDIAN	Respondenter som har besvart spørsmål med «Vet ikke» er ikke tatt med i beregning av gjennomsnittsverdier og/eller median.
EKSTREMOBSERVASJONER	Ekstremobservasjoner over 8 prosent (absoluttverdi) er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.
FEILMARGINER	Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 6,2 – 14,1 prosentpoeng for hovedfrekvensene. Feilmarginer for undergrupper og eventuelle krysstabuleringer er større.

Endringer i spørreskjemaet (2015–2020)

¹ Frem til 1. kvartal 2020 har spørsmålene 1-3 og 9-11 hatt følgende oppfølgingsspørsmål: «Hvor sannsynlig tror du det er at den generelle prisstigningen på varer og tjenester om (12 måneder / 2 år / 5 år), målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI), ligger innenfor følgende seks intervaller (svarene dine skal summere seg til 100%): Høyere enn 4 %, Fra og med 3 % til og med 4 %, Fra og med 2,5 % til og med 3 %, Fra og med 2 % til og med 2,5 %, Fra og med 1 % til og med 2 %, Lavere enn 1 %». Resultatene fra oppfølgingsspørsmålet har ikke vært publisert i rapporten. Oppfølgingsspørsmålet er fjernet fra og med 1. kvartal 2020.

Tekniske kommentarer – Næringslivslederne

UTVALG OG UTVALGSMETODE	Utvalget består av et representativt utvalg av daglig ledere, økonomiansvarlige og innkjøpssjefer i norske bedrifter med 20 ansatte eller flere. Utvalget av ledere kommer fra prerekuttert panel og rekruttering via CATI/telefon. Intervjuene er utelukkende gjennomført via web.
ANTALL INTERVJU	Det er gjennomført totalt 587 (vektet) intervju blant næringslivslederne, hvorav 293 (vektet) er fra bedrifter med 50 ansatte eller flere, og 294 (vektet) er fra bedrifter med færre enn 50 ansatte.
VEKTING	Resultatene i denne undersøkelsen er vektet basert på følgende variabler: geografi (landsdel), sektor (bransje) og antall ansatte i bedriften. Vektet base er presentert i rapporten.
DATAINNSAMLINGSMETODE	Feltarbeidet er gjennomført på web. Respondentene er invitert til å delta ved utsendelse av e-post. Hoveddelen av utvalget er samlet via prerekuttert panel, i tillegg til at en liten del er rekruttert til undersøkelsen via CATI/telefon.
DATAINNSAMLINGSPERIODE	Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet 30. juli til 12. august 2020.
GJENNOMSNITT OG MEDIAN	Respondenter som har besvart spørsmål med «Vet ikke» er ikke tatt med i beregning av gjennomsnittsverdier og/eller median.
EKSTREMOBSERVASJONER	Ekstremobservasjoner over 11 prosent (absoluttverdi) er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.
FEILMARGINER	Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 1,9 – 4,5 prosentpoeng for hovedfrekvensene. Feilmarginer for undergrupper og eventuelle krysstabuleringer er større.

Endringer i spørreskjemaet (2015–2020)

² Spørsmål 15 ble introdusert 3. kvartal 2020. Alle påfølgende spørsmålsnummer er justert mellom kvartalene.

³ Spørsmål 17 endret fra «Hva tror du prisstigningen er om 2 år?» til «Hva tror du den generelle prisstigningen på varer og tjenester er om 2 år, målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI)?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁴ Spørsmål 22 endret fra «Har lønnsomheten i din bedrift blitt bedre, blitt svekket eller vært uendret de siste 12 månedene?» til «Har lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), blitt bedre, vært uendret eller blitt svekket de siste 12 månedene?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁵ Spørsmål 23 endret fra «Tror du lønnsomheten i din bedrift vil bli bedre, bli svekket eller holde seg uendret de neste 12 månedene?» til «Tror du lønnsomheten i din bedrift, målt ved driftsmargin (EBITDA), vil bli bedre, holde seg uendret eller vil bli svekket de neste 12 måneder?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁶ Spørsmål 24 endret fra «Sammenlignet med ett år tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, færre ansatte eller like mange ansatte?» til «Sammenlignet med 12 måneder tidligere, har bedriften i dag flere ansatte, like mange ansatte eller færre ansatte?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁷ Frem til 1. kvartal 2020 har spørsmålene 16 og 17 hatt følgende oppfølgingsspørsmål: «Hvor sannsynlig tror du det er at den generelle prisstigningen på varer og tjenester om (12 måneder / 2 år), målt ved 12-månedersveksten i konsumprisindeksen (KPI), ligger innenfor følgende seks intervaller (svarene dine skal summere seg til 100 %): Høyere enn 4 %, Fra og med 3 % til og med 4 %, Fra og med 2,5 % til og med 3 %, Fra og med 2 % til og med 2,5 %, Fra og med 1 % til og med 2 %, Lavere enn 1 %.» Resultatene fra oppfølgingsspørsmålet har ikke vært publisert i rapporten. Oppfølgingsspørsmålet er fjernet fra og med 1. kvartal 2020.

Tekniske kommentarer – Husholdningene

UTVALG OG UTVALGSMETODE	Undersøkelsen er gjennomført med et representativt utvalg av privatpersoner over 15 år, trukket tilfeldig i befolkningen i Norge. Intervju gjennomført på fasttelefon utgjør 2 prosent, og intervju gjennomført på mobiltelefon utgjør 98 prosent.
ANTALL INTERVJU	Det er gjennomført totalt 1006 intervju (vektet) blant norske husholdninger.
VEKTING	Resultatene i denne undersøkelsen er vektet basert på følgende variabler: geografi (landsdel), alder og kjønn. Vektet base er presentert i rapporten.
DATAINNSAMLINGSMETODE	Feltarbeidet er gjennomført ved telefonintervju i Ipsos' CATI-senter.
DATAINNSAMLINGSPERIODE	Feltarbeidet er gjennomført i tidsrommet 6. til 11. august 2020.
GJENNOMSNIITT OG MEDIAN	Respondenter som har besvart spørsmål med «Vet ikke» er ikke tatt med i beregning av gjennomsnittsverdier og/eller median.
EKSTREMOBSERVASJONER	Ekstremobservasjoner over 11 prosent (absoluttverdi) er her holdt utenfor i presentasjonen av gjennomsnittstallene for pris- og lønnsutviklingen.
FEILMARGINER	Resultatene må tolkes innenfor feilmarginer på +/- 1,4 – 3,2 prosentpoeng for hovedfrekvensene. Feilmarginer for undergrupper og eventuelle krysstabuleringer er større.

Endringer i spørreskjemaet (2015–2020)

⁸ Spørsmål 26 endret fra «Sammenliknet med for 12 måneder siden, synes du prisene på varer og tjenester er mye høyere, en del høyere, litt høyere, om lag uforandret eller lavere?» til «Sammenliknet med for 12 måneder siden, tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere enn nå?» (Endret, 1. kvartal 2015)

⁹ Spørsmål 27 endret fra «Omtrent hvor mye tror du prisene har endret seg målt i prosent?» til «Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?». Spørsmål 26 er stilt de som oppgir at de tror prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, er høyere, om lag uforandret eller lavere nå på spørsmål 26. (Endret, 1. kvartal 2015)

¹⁰ Spørsmål 28 endret fra «Tror du at prisene i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?» til «Tror du at prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag?» (Endret, 1. kvartal 2015)

¹¹ Spørsmål 29 endret fra «Hvor mange prosent tror du prisene kommer til å stige de nærmeste 12 månedene?» til «Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?». Spørsmål 29 er stilt de som oppgir at de tror prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, i løpet av de neste 12 månedene vil være høyere, uendret eller lavere enn i dag på spørsmål 28. (Endret, 1. kvartal 2015)

¹² Spørsmål 30 endret fra «Hvis høyere: Vil prisene vokse raskere, saktere eller i samme takt som i dag?» til «Vil prisene stige raskere, i samme takt som i dag eller saktere (Hvis svart høyere på spørsmål 28)?» (Endret, 1. kvartal 2015)

¹³ Spørsmål 32 endret fra «Hva tror du den generelle prisveksten blir om 2-3 år, målt i prosent?» til «Hvor mye tror du prisene på varer og tjenester, målt ved konsumprisindeksen, vil stige årlig om 2-3 år, målt i prosent?» (Endret, 1. kvartal 2015)

¹⁴ Frem til 1. kvartal 2020 har spørsmålene 26, 28 og 32 hatt følgende oppfølgingsspørsmål: «Du svarte at prisene (har økt med X %/ har falt omtrent X %/ er om lag uforandret) (tekst fra spørsmål 26, 28 og 32). På en skala fra 1 til 4, hvor 1 er veldig usikker og 4 er veldig sikker, hvor sikker føler du deg på at du vil få rett?». Resultatene fra oppfølgingsspørsmålet har ikke vært publisert i rapporten. Oppfølgingsspørsmålet er fjernet fra og med 1. kvartal 2020.

Tekniske kommentarer – Husholdningene

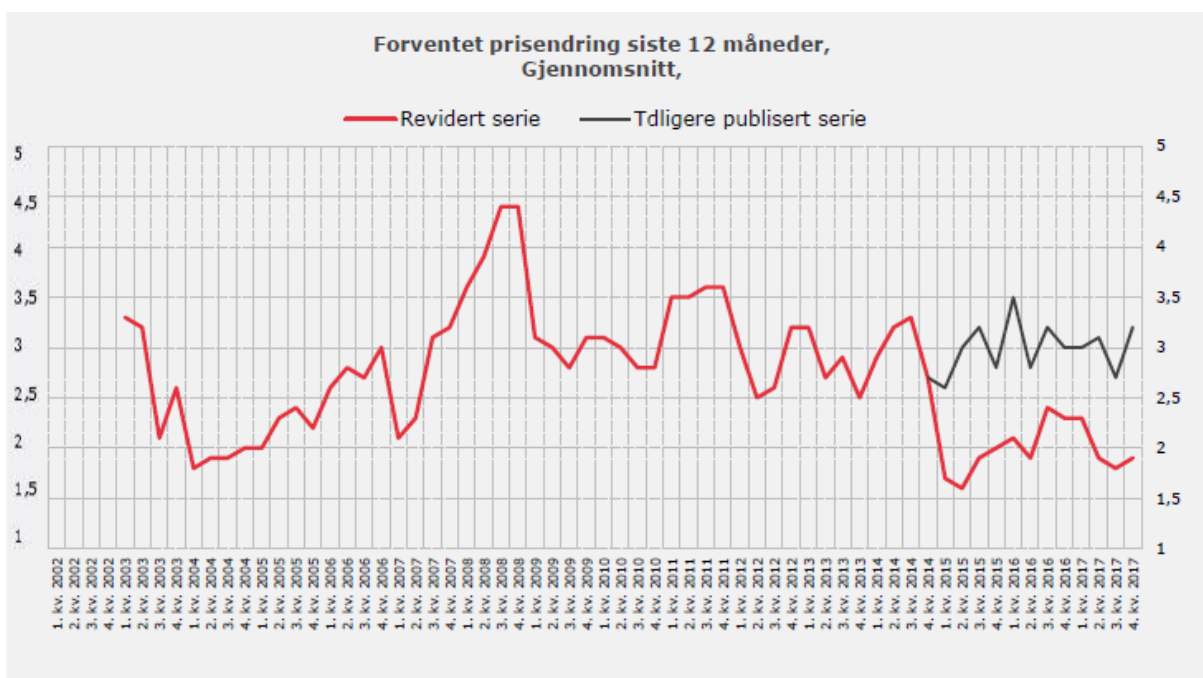
Spørsmål 27: Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?

(Sammenligning av forskjeller i publiserte gjennomsnitt for spørsmål 26 i perioden 2015-2017)

Det er gjennomført en endring i snittberegningen for historiske tall i perioden 2015-2017; tallene fremvist i grafen under som «Revidert serie» er sammenlignbare med resultatene som er publisert for perioden før 2015.

Resultater publisert i perioden 2015-2017 som «Revidert serie» inkluderer de som svarer «Omtrent uforandret» på spørsmål 26 som '0' i snittberegningen for spørsmål 26.

Resultater publisert i perioden 2015-2017 som «Tidligere publisert serie» inkluderte ikke de som svarer «omtrent uforandret» på spørsmål 26 som '0' i snittberegningen for spørsmål 27.

Tekniske kommentarer – Husholdningene

Spørsmål 29: Omtrent hvor mye høyere/lavere, målt i prosent?

(Sammenligning av forskjeller i publiserte gjennomsnitt for spørsmål 28 i perioden 2015-2017)

Det er gjennomført en endring i snittberegningen for historiske tall i perioden 2015-2017; tallene fremvist i grafen under som «Revidert serie» er sammenlignbare med resultatene som er publisert for perioden før 2015.

Resultater publisert i perioden 2015-2017 som «Revidert serie» inkluderer de som svarer «uendret» på spørsmål 28 som '0' i snittberegningen for spørsmål 29.

Resultater publisert i perioden 2015-2017 som «Tidligere publisert serie» inkluderte ikke de som svarer «uendret» på spørsmål 28 som '0' i snittberegningen for spørsmål 29.

